

**BIULETYN
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
BADAŃ NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM**

Nr 13

2009

POLSKIE TOWARZYSTWO BADAŃ NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM

powstało w roku 1996

Towarzystwo jest członkiem
Société Internationale d'étude du Dix-huiti me Si cle
www.isecs.org

Adres: ul. Nowy Świat 72, p. 125
00-330 Warszawa
www.wiekosiemnasty.pl

Numer konta: PKO BP SA X Oddział Warszawa
12 1020 1013 0000 0602 0116 4359

Biuletyn redaguje: Michał Zwierzykowski
e-mail: mzwi@amu.edu.pl

Okładkę projektował Mateusz Chachulski

WSPOMNIENIA O ZMARŁYCH CZŁONKACH TOWARZYSTWA

Śp.
Profesor Zbigniew Goliński
(1925–2008)

Urodził się 25 marca 1925 r. w Wołkowysku, zmarł 27 października 2008 r. w Warszawie. Dzieciństwo i młodość spędził na terenie dzisiejszej Białorusi. W 1945 r. w ramach repatriacji przeniósł się wraz z rodziną w okolice Bydgoszczy, następnie na krótko do Gdańska, a wreszcie do Wrocławia. Studiował filologię polską na Uniwersytecie Wrocławskim, potem podjął pracę w Bibliotece Ossolineum. Od 1953 r. aż do emerytury pracował w Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk — najpierw we Wrocławiu, a od 1961 r. w Warszawie. Tu zdobywał kolejne stopnie i tytuł naukowy. W latach 1971–1973 pełnił funkcję dyrektora tego Instytutu, a wcześniej — od 1968 r. — wicedyrektora.

Jako uczonego ukształtowany we wrocławskiej szkole studiów nad wiekiem oświecenia, kontynuował i rozwijał jej najlepsze tradycje badań filologicznych, tekstologiczno-edytorskich, historycznoliterackich oraz dokumentacyjnych. Był najwybitniejszym znawcą życia i twórczości Ignacego Krasickiego, wydawcą jego dzieł i autorem biograficznej monografii, redaktorem wielu prac naukowych, a także edytorem i współredaktorem pism zebranych Stefana Żeromskiego. Uczestniczył w pracach różnych zespołów i instytucji naukowych. Angażował się także w ważne inicjatywy o charakterze społecznym.

Był jednak przede wszystkim człowiekiem do głębi uczciwym i bezkompromisowym, odpowiedzialnym, szlachetnym i mądrym — w pracy naukowej, w relacjach z innymi ludźmi, w życiu zawodowym i prywatnym.

Członek Założyciel i Członek Honorowy Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym — swym dorobkiem naukowym i edytorskim trwale wpisał się w dzieje poznawczych dociekań nad twórczością najważniejszych pisarzy epoki i ustalania kanonu ich dzieł.

[Tomasz Chachulski]

Śp.
Profesor Mieczysław Klimowicz
(1919–2008)

Środowisko badaczy oświecenia skupione w Polskim Towarzystwie Badań nad Wiekiem Osiemnastym z żalem i poczuciem wielkiej straty żegna profesora Mieczysława Klimowicza, współzałożyciela i Członka Honorowego naszego Towarzystwa. Żegnamy Go z dojmującą świadomością, że z Jego odejściem domyka się wyrazista i ważna epoka w dziejach badań nad kulturą i piśmiennictwem osiemnastego stulecia, epoka naznaczona przez działalność naukową i dokonania wrocławskiej szkoły badań nad oświeceniem, której profesor Klimowicz był jednym z najwybitniejszych i najbardziej zasłużonych przedstawicieli. Był uczonym, w którego pracach dokonywało się harmonijne połączenie najistotniejszych walorów tradycji filologicznej i metodologicznego nowatorstwa, otwierającego perspektywy humanistyki o szeroko, ambitnie zakrojonych horyzontach poznawczych. Mistrzostwo tekstologa i edytora z uwagą pochylonego nad drobinami tekstu współistniało w pracach Profesora Klimowicza z rozległością ujęć syntetycznych, a także z dostrzeganiem obszarów badawczych i problemów, pozwalających odkrywać nowe cechy zjawisk kulturowych i lepiej rozumieć rzeczywistość humanistyczną. Otwarty na świat i ludzi, zrobił także bardzo wiele dla otwarcia naszej humanistyki na kontakty z uczonymi innych krajów, zainicjował tak ważną międzynarodową współpracę polskich badaczy oświecenia z uczonymi z innych krajów, wśród których miał wielu przyjaciół, ceniących Jego intelekt i dorobek.

Człowiek pełen ciepła, pogody i bezpośredniości, emanował zarazem wewnętrznym hartem i spokojem, co pozwoliło Mu prowadzić w pełnej formie intelektualnej do ostatnich niemal dni prace badawcze. Teraz jego liczne publikacje, edycje, książki, podręczniki pozostają w rękach studentów, na biurkach licznych uczniów, kolegów, przyjaciół i współpracowników, jako trwałe źródło wiedzy i inspiracji naukowej.

[Teresa Kostkiewiczowa]

Śp.
Profesor Krystyna Bednarska-Ruszajowa
(1945–2008)

Po długiej i ciężkiej chorobie 15 kwietnia 2008 r. zmarła prof. dr hab. Krystyna Bednarska-Ruszajowa, znakomity badacz historii książki i bibliotek, wychowawca wielu pokoleń polskich bibliologów. W 1963 r. ukończyła Liceum Ogólnokształcące w Bieczu. W latach 1963–1967 studiowała filologię polską w Uniwersytecie Jagiellońskim. Tamże w 1980 r. uzyskała stopień doktora. Habilitowała się w 1991 r. na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego, na podstawie rozprawy *Od Homera do Jana Jakuba Rousseau. W kręgu lektur profesorów krakowskich okresu Oświecenia* (Kraków 1991). Tytuł profesora nauk humanistycznych uzyskała w 2008 r. Od 1968 do 2007 r. pracowała w Uniwersytecie Jagiellońskim. Jej zainteresowania naukowe koncentrowały się wokół problematyki książki, teorii i metodologii księgoznawstwa oraz dyscyplin pokrewnych. Swoje badania skupiała głównie na okresie oświecenia. Równolegle w latach dziewięćdziesiątych opublikowała szereg artykułów podejmujących problematykę teorii i metodologii analizy zagadnień bibliograficznych. Była także autorką rozpraw z pogranicza księgoznawstwa i historii literatury polskiej. W ostatnim okresie życia poszerzyła swoje zainteresowania naukowe o tematykę bibliologiczną w pamiętnikach i utworach literackich od XVIII do XX w. Z tego zakresu m.in. opublikowała: *Biblioteki i książki w pamiętnikach polskich XVIII–XX wieku. Rekonesans źródłowy* (Kraków 2003). Równocześnie jej fascynacja oświeceniem i dydaktyką zaowocowały książką: *Uczyć – bawić – wychowywać. Książka i jej funkcja społeczna w Polsce w okresie oświecenia* (Kraków 2004). Była ponadto autorką około 70 publikacji. Wypromowała 2 doktorów, 68 magistrów i 22 licencjatów. Uczestniczyła w posiedzeniach Pracowni Historii Literatury Okresu Oświecenia IBL oraz była m.in. Członkiem Założycielem Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym.

[Andrzej Linert]

Śp.
Profesor Ewa Rządowska
(1913–2009)

Dnia 14 kwietnia 2009 r. zmarła Profesor Ewa Rządowska, ne-storka polskich romanistów, wychowawczyni licznych doktorów i magistrów, głównie w Instytucie Romanistyki Uniwersytetu Warszawskiego, którego dyrektorem była przez dwie kadencje (1970–1978). Od 1974 r. była członkiem Francuskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym, od 1975 r. stała się aktywna jako członek Komitetu Wykonawczego Międzynarodowego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym (SIEDS), a w latach 1979–1983 jego wiceprezes. Wielokrotnie brała udział w międzynarodowych Kongresach Oświecenia. Od początków jego istnienia, członek Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym, które już w 1997 r. nadało jej status Członka Honorowego.

Urodziła się 24 maja 1913 r. w Niechcicach. Po studiach na filologii klasycznej i romańskiej KUL (1932–1934) przeniosła się na Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie. Tam została asystentką prof. Zygmunta Czernego. Pracę nad doktoratem, pod kierunkiem prof. Daniela Morneta z Sorbony, przerwała wojna; materiały zebrane we Francji, gdzie spędziła rok (1938/39) dzięki stypendium Instytutu Francuskiego, zaginęły.

Okupację spędziła z matką w Olkuszu, oddzielona od reszty rodziny.

W 1945 r. z inicjatywy profesora Czernego rozpoczęła pracę naukową i dydaktyczną na Uniwersytecie Wrocławskim. Tam też w 1949 r. uzyskała doktorat z filozofii na podstawie rozprawy o technice powieściowej Flauberta. Ze studentami odrodzonej romanistyki wrocławskiej jeździła pod Jelenią Górę w poszukiwaniu porzuconych w niemieckich transportach podręczników.

Gdy nieprzychylnie zachodnim filologiom władze zlikwidowały romanistykę we Wrocławiu, w 1953 r. otrzymała zaproszenie na Uniwersytet Warszawski, do Katedry Romanistyki. W 1955 r. opublikowała rozprawę o Diderocie i Encyklopedii w polskim oświeceniu, a rok później otrzymała tytuł docenta.

W latach 1958–1960 pełniła obowiązki prodziekana Wydziału Neofilologii, w latach 70. była członkiem Senatu UW. W 1970 r. została profesorem Uniwersytetu Warszawskiego. Zorganizowała w 1978 r. międzynarodową konferencję w Nieborowie, upamiętniają-

cą 250. rocznicę śmierci Woltera i Rousseau, wielkie i owocne spotkanie badaczy z kilku krajów europejskich. Był to czas, gdy priorytety francuskiej i polskiej polityki kulturalnej spotykały się w pół drogi, a Ewa Rzadkowska miała dar odkrywania i łączenia ludzi, kierując ku Polsce serca i myśli największych francuskich badaczy XVIII wieku, jak prof. prof. Jean Erhard czy Jean Roussel, którzy kontynuowali dzieło niezapomnianego Jeana Fabre'a i rozumieli jego zainteresowania kulturą polską. „Szczodra w przyjaźni”, jak powiedział, dziękując Jej w dniu jubileuszu 85-lecia najwybitniejszy jej uczeń, dr Andrzej Siemek, służyła swymi wypróbowanymi francuskimi kontaktami młodszym kolegom i wychowankom.

Rolę pośrednika między Francją i Polską w sferze nauki i kultury realizowała jako translator i wydawca wybranych artykułów z *Encyklopedii* Diderota (w latach 50.) czy też autorka pionierskiej monografii o Marmontelu jako jednym z „francuskich wzorców polskich Oświeconych”, lecz nade wszystko jako znawczyni, tłumacz i edytor bardzo cenionego przez siebie Jana-Jakuba Rousseau. Te edycje krytyczne, obok wielkiej liczby artykułów i recenzji w polskich i francuskich czasopismach naukowych, podobnie jak jej działalność we wspomnianych już organizacjach, do których dodać należy Towarzystwo Naukowe Warszawskie (od 1982 r.), przyczyniały się do upowszechnienia studiów nad francuskim wiekiem XVIII. Zostały też docenione przez władze francuskie, które w 1978 r. przyznały Pani Profesor Srebrny Medal Miasta Paryża i „*Palmes Académiques*” w 1984 r. Już w 1975 r. została Oficerem Orderu Zasługi Republiki Francuskiej.

[Izabella Zatorska]

Śp.
Profesor Ryszard Waław Wołoszyński
(1930–2009)

11 kwietnia 2009 r. zmarł Profesor Ryszard W. Wołoszyński, członek Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym niemal od początku jego istnienia. Profesor był historykiem specjalizującym się w dziejach kulturalnych doby oświecenia, historii nauki i oświaty. Jego badania dotyczyły zwłaszcza polsko-francuskich relacji intelektualnych (*Polska w opiniach Francuzów XVIII w.: Rulhière*

i jego współcześni, Warszawa 1964), związków kulturalnych między Polską a Rosją w pierwszych dziesięcioleciach XIX stulecia (Polsko-rosyjskie związki w naukach społecznych: 1801–1830, Warszawa 1974; Polacy w Rosji: 1801–1830, Warszawa 1984) oraz dziejów oświaty w okresie działalności Komisji Edukacji Narodowej (Między tradycją a reformą: nauczyciele w Polsce XVIII wieku, Piotrków Trybunalski 2000).

Profesor Ryszard W. Wołoszyński był pracownikiem Instytutu Kształcenia Nauczycieli Ministerstwa Oświaty, później wykładowcą na Wydziale Zamiejscowym Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego w Kielcach (wcześniej Wyższej Szkoły Pedagogicznej i Akademii Świętokrzyskiej), Filii w Piotrkowie Trybunalskim, od samego początku jej istnienia oraz Górnośląskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Mysłowicach, członkiem Rady Naukowej Archiwum Polskiej Akademii Nauk. Był także członkiem Polskiego Towarzystwa Historycznego i wieloletnim członkiem Komitetu Głównego Olimpiady Historycznej.

Polskie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym z żalem żegna Profesora Wołoszyńskiego.

[Zarząd PTBnWO]

**Walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze członków
POLSKIEGO TOWARZYSTWA BADAŃ
NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM
21 listopada 2008 r. w Instytucie Historii PAN
w Warszawie**

W zwołanym 21 listopada 2008 r., na godzinę 10.30 (pierwszy termin; 11.00 — drugi termin, tj. bez konieczności kworum) zebraniu sprawozdawczo-wyborczym Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym uczestniczyło 25 osób. Zebranie zagała Prezes Towarzystwa Teresa Kostkiewiczowa, która przekazała prowadzenie obrad Wojciechowi Kriegseisenowi.

Po przyjęciu zmian w porządku obrad głos zabrała Anna Grześkowiak-Krwawicz, która przedstawiła sprawozdanie z posiedzenia Komitetu Wykonawczego ISECS w 2008 r., w Dublinie.

Następnie Teresa Kostkiewiczowa przedstawiła w imieniu zarządu propozycje zmian w statucie Towarzystwa. I tak zmiany stylistyczne to: w rozdz. 3, paragraf 7 jest „Członkowie dzielą się na: — zwyczajnych, — honorowych, — wspierających”, postulowana zmiana to „członkami Towarzystwa są członkowie: — zwyczajni, — honorowi, — wspierający”; rozdz. 3, paragraf 8, pkt. 2 jest „Członkowie zwyczajni zostają przyjęci przez Zarząd...”, ma być „Członkowie zwyczajni przyjmowani są decyzją Zarządu...”. Powyższe zmiany zostały przyjęte w głosowaniu jawnym, przy jednym głosie wstrzymującym się. W odniesieniu do rozdz. 4, paragraf 16 Teresa Kostkiewiczowa zaproponowała, aby wydłużyć kadencję Zarządu z 3 do 4 lat oraz postulowała, aby uzupełnić to zapisem o ograniczeniu sprawowania funkcji prezesa do dwóch kadencji. W jawnym głosowaniu jednogłośnie przyjęto wydłużenie kadencji Zarządu; odrzucono zaś propozycję ograniczenia możliwości piastowania prezesury do dwóch kadencji (za było 6 głosów, przeciw 11, 7 osób się wstrzymało). Konsekwencją przyjętej zmiany było wprowadzenie — przy jednogłośnej zgodzie zebranych — zmiany w rozdz. 5, paragraf 20, pkt. 1, dotyczącej odbywania zebrań sprawozdawczo-wyborczych co 4 lata (a nie jak dotychczas co 3 lata). Teresa Kostkiewiczowa zaproponowała ponadto, aby w rozdz. 6, paragraf 24, w składzie Zarządu, dla podkreślenia wagi stanowiska, „sekreterza” przemianować na „sekreterza generalnego”, a ponadto, aby zrezygnować z funkcji „zastępcy sekretarza” oraz „zastępcy skarbnika”, a na to miejsce wprowadzić dwóch „członków Zarządu”. Zmiana nazwy stanowiska sekretarza została przyjęta przy jednym głosie sprzeciwu, rezygnacja zaś z „zastępców” sekretarza i skarbnika na rzecz „członków Zarządu” została przyjęta jednogłośnie.

Wobec wyczerpania propozycji zmian w statucie Teresa Kostkiewiczowa, w imieniu ustępującego Zarządu, przedstawiła sprawozdanie z prac w czasie ostatniej kadencji. Pani Prezes podkreśliła, że Towarzystwo pracowało zgodnie z założeniami statutowymi; obecnie PTBnWO liczy 172 członków. Zgodnie z wnioskiem walnego zebrania z 2006 r. zarząd uporządkował sprawy członkostwa: tych, którzy nie płacili składek i nie kontaktowali się z Zarządem oraz nie przysyłali danych do Biuletynu, po przeprowadzeniu ustalonej procedury, skreślono z listy członków; takich osób było 11. Regularnie ukazywał się Biuletyn, który spełnia ważną rolę — podobnie jak strona internetowa — informuje o działalności PTBnWO oraz o prowadzonych badaniach. Najważniejszym wydarzeniem minionej kadencji

był kongres, który odbył się w 2006 r., a wzięło w nim udział ponad 100 uczestników i referentów, w tym koledzy z zagranicy. Nie ukażała się jeszcze księga zjazdowa, ale prace nad nią trwają. Teresa Kostkiewiczowa wspomniała także o tym, że zarząd pozostawał w stałym kontakcie z Towarzystwem Międzynarodowym, ale PTBnWO nie ma wymiany dwustronnej z żadnym innym Towarzystwem krajowym. PTBnWO zalega ponadto ze składkami członkowskimi do Towarzystwa Międzynarodowego. W 2011 r. planowany jest w Krakowie kolejny kongres, sprawę zaś pilotuje Marek Dębowski. Na zakończenie swojego wystąpienia Teresa Kostkiewiczowa podziękowała dotychczasowym członkom Zarządu za trzy lata pracy, organizatorom kongresu, Komisji Wydawniczej i Komisji Rewizyjnej oraz wszystkim Członkom Towarzystwa.

Sprawozdanie finansowe Towarzystwa przedstawiła skarbnik Alina Żórawska-Witkowska. W imieniu zaś Komisji Wydawniczej głos zabrał jej przewodniczący, Jerzy Dygdała. Poinformował zebranych o wydaniu w serii Towarzystwa kolejnej książki oraz o zmianie wydawcy i zawarciu umowy z wydawnictwem DiG. Na druk oczekuje teraz praca Moniki Wyszomirskiej, pt. „Rzeczpospolita jako przedmiot dyskusji politycznych w dobie Augusta III”, brak jest niestety innych zgłoszeń.

Jako kolejny, w imieniu Komisji Rewizyjnej głos zabrał Paweł Kaczyński. Podkreślił, że komisja rewizyjna oceniła, iż Zarząd Towarzystwa właściwie realizował cele statutowe; wydawany zaś co roku Biuletyn spełnia rolę informacyjną; dokumentacja prac Zarządu Prowadzona i przechowywana jest odpowiednio; w konkluzji swego wystąpienia postawił wniosek o udzielenie władzom PTBnWO absolutorium. Wniosek został przyjęty w głosowaniu jawnym przy 6 głosach wstrzymujących się.

Następnie rozpoczęto procedurę wybierania nowego Zarządu. Do komisji skrutacyjnej zgłoszono kandydatury: Krystyny Stasiewicz, Urszuli Kosińskiej i Adama Danilczyka. Skład komisji został jednogłośnie przyjęty w głosowaniu jawnym. Na stanowisko prezesa zgłoszono kandydaturę Teresy Kostkiewiczowej, która wyraziła zgodę na kandydowanie. Wojciech Kriegseisen zarządził głosowanie tajne. Po zakończeniu głosowania Przewodniczący poprosił o zgłaszanie kandydatur do zarządu. Zgłoszono: Marka Dębowskiego, Annę Grześkowiak-Krwawicz, Piotra Ugniewskiego, Michała Zwierzykowskiego, Jerzego Dygdałę i Izabellę Zatorską, a po przyjęciu w głosowaniu jawnym wniosku Pawła Kaczyńskiego o zamknięcie listy kan-

dydatów Wojciech Kriegseisen zarządził głosowanie tajne. Po zakończeniu głosowania Przewodniczący wezwał do zgłaszania kandydatów na członków Komisji Rewizyjnej; zgłoszono: Bronisława Tregera, Andrzeja Guzka, Zofię Zielińską, Pawła Kaczyńskiego i Romana Dąbrowskiego. Następnie przystąpiono do tajnego głosowania.

Po przerwie Piotr Ugniewski wygłosił wykład pt. „Zamach na Gustawa III – relacja polskiego świata. Autentyk czy apokryf?”. Następnie przewodnicząca komisji skrutacyjnej ogłosiła wyniki głosowań – na kandydatkę do funkcji prezesa Teresę Kostkiewiczową oddano 25 głosów, w tym 24 za i jeden wstrzymujący się; w wyborach Zarządu głosowało 25 osób, na Marka Dębowskiego i Izabellę Zatorską oddano po 25 głosów za, na Annę Grześkowiak-Krwawicz, Piotra Ugniewskiego i Jerzego Dygdałę oddano po 24 głosy za i po 1 głosie wstrzymującym się, na Michała Zwierzykowskiego oddano 23 głosy za i 2 wstrzymujące się. W wyborach członków Komisji Rewizyjnej udział wzięły 24 osoby; Zofia Zielińska, Roman Dąbrowski i Andrzej Guzek otrzymali po 24 głosy za, na Bronisława Tregera oddano 23 głosy za i 1 wstrzymujący się, na Pawła Kaczyńskiego głosowały 23 osoby za i 1 przeciw. Wojciech Kriegseisen oddał prowadzenie zebrania Pani Prezes.

Teresa Kostkiewiczowa wyraziła żal, że tak mało osób wzięło udział w wyborach. Jako zadania dla nowego Zarządu wskazała próbę aktywizacji członków PTBnWO i skupienie ich wokół działań Zarządu. W ramach dyskusji Zofia Zielińska podniosła problem braku odpowiednich autorów haseł dla Polskiego Słownika Biograficznego; wskazała, że mamy do czynienia z grupą badaczy, którzy nie mają odpowiedniego warsztatu, nie są w stanie panować nawet nad literaturą i nie chcą pisać dla PSB. Teresa Kostkiewiczowa wskazała, że jest to szerszy problem dotyczący kształcenia humanistów i może warto w kręgu PTBnWO inspirować dyskusje na ten temat. Izabella Zatorska zaś proponowała, aby zorganizować spotkanie na temat warsztatu z udziałem młodych badaczy. Roman Dąbrowski uznał, że może to być doskonała okazja do tego, aby PTBnWO zaistniało szerzej w polskiej humanistyce.

Na zakończenie przez aklamację przyjęto protokół z poprzedniego zebrania.

[protokołowała Dorota Dukwicz]

**Nowy skład Zarządu
POLSKIEGO TOWARZYSTWA BADAŃ
NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM
na kadencję 2008–2012**

Na posiedzeniu Zarządu w dniu 17 grudnia 2008 r. dokonano ostatecznego ukonstytuowania nowego składu oraz podziału funkcji. Zgodnie z wyborem Walnego Zebrania Członków Prezesem na nową, czteroletnią kadencję została Teresa Kostkiewiczowa. Funkcje Wiceprezesów objęli: Anna Grześkowiak-Krwawicz oraz Marek Dębowski. Sekretarzem Generalnym został Michał Zwierzykowski, Skarbnikiem Piotr Ugniewski, Członkami Zarządu Izabella Zatorska oraz Jerzy Dygdała.

[Michał Zwierzykowski]

**Sprawozdanie z obrad Komitetu Wykonawczego
International Society for Eighteenth-Century Studies,
Société International d'étude du Dix-huiti me Si cle
28–29 sierpnia 2008 r. Dublin**

Gospodarzem spotkania było Irlandzkie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym. Komitet zebrał się w nowym, wybranym w 2007 r. składzie. Prezydium Komitetu stanowią obecnie prezes Keith Baker (USA), pierwszy wiceprezes Andrew Carpenter (Irlandia), sekretarz Liese Andries (Francja), skarbnik Maria Grazia Bottaro Palumbo (Włochy).

Tradycyjnie na spotkaniu dyskutowana była kwestia strony internetowej i kosztów współpracy z Voltaire Foundation. Równie tradycyjnie narzekano na jakość strony Towarzystwa i wysokie koszty prowadzonej przez VF obsługi administracyjno-elektronicznej. Nie podjęto jednak żadnych decyzji. Powrócił także problem repertorium Towarzystwa, mimo interpelacji części delegatów ponownie odrzucono możliwość wydawania wersji papierowej. Uaktualnianie wersji elektronicznej powoli dobiega końca i jest możliwe, że wreszcie pełne repertorium dostępne będzie w Internecie.

Przedstawiony przez skarbnika stan finansów ISEC jest zupełnie dobry, zasoby wynoszą 55 tys. funtów brytyjskich. Największe wydatki w poprzednim roku to koszty administracyjne Voltaire Foun-

ation — 5 tys. funtów i seminarium młodszych badaczy wieku osiemnastego — 3800 funtów.

Sekretarz Towarzystwa ubolewała, iż spada aktywność członków, czego dobitnym dowodem jest fakt, iż w wyborach władz Towarzystwa w 2007 r. w porównaniu z poprzednimi uczestniczyła zaledwie połowa osób. Spadła też o ¼ liczba członków ISECS, z ok. 10 tys. do 7,5 tys.

Kolejną sprawą omawianą na spotkaniu był Kongres Badaczy Osiemnastego Wieku, który ma odbyć się w Grazu w 2011 r. Nie przyjęto jeszcze ostatecznego tytułu Kongresu, ponieważ zaproponowany przez organizatorów: *18th Century — Conceptions and expectations for the future (Conceptions et attends de l'avenir)* nie został zaakceptowany przez zebranych. Przyjęto natomiast temat dodatkowy: *Central and Eastern Europe in the era of enlightenment*. Przedstawiciel Towarzystwa holenderskiego zgłosił propozycję, aby kolejny Kongres w 2015 r. odbył się właśnie w Holandii.

Seminarium młodszych badaczy wieku osiemnastego (Junior scholar's seminar) odbyło się w Pardubicach, uczestniczyło w nim 16 osób, w tym dwie z Polski. Jest to spory sukces naszych badaczy, bo kandydatów było około 50. Następne takie spotkanie pod hasłem **Europe and the Colonial World** odbędzie się od 21 do 26 września 2009 r. w Lizbonie.

Obradom Komitetu towarzyszyła konferencja „Ancients and moderns in the Eighteenth Century/Les Anciens et les modernes au 18e siècle”. Następne spotkanie Komitetu odbędzie się w sierpniu 2009 r. w Grazu.

[A. Grześkowiak-Krwawicz]

Nowi Członkowie PTBnWO

Andrzej Michalski — andrzej.michalski@pro.onet.pl

Monika Wyszomirska — mwyszomirska@torun.ap.gov.pl

Rafał Zgorzelski — Rafal.Zgorzelski@wp.pl

Artur Ziontek — aziontek@op.pl.

PRACE OPUBLIKOWANE PRZEZ CZŁONKÓW TOWARZYSTWA W ROKU 2008

(Wykaz obejmuje prace w części lub całości odnoszące się do wieku XVIII i początków wieku XIX)

KSIĄŻKI

Książki Wydane Pod Patronatem Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym

Maria Rutkowska

- *Terminologia dramatu i teatru w polskim Oświeceniu*, Poznań 2007, Instytut im. Oskara Kolberga, „Biblioteka Badań nad Wiekiem Osiemnastym”, Studia nr III, ss. 684.

Pozostałe książki

Stanisław Janeczek

- *Edukacja oświeceniowa a szkoła tradycyjna. Z dziejów kultury intelektualnej i filozoficznej*, Lublin 2008, Wydawnictwo KUL, ss. 340.

Krzysztof Kurek

- *Teatr i miasto. Historia sceny polskiej w Poznaniu w latach 1782–1849*, Poznań 2008, Wydawnictwo Naukowe UAM, ss. 322; „Kolekcja Teatralna”, t. 3, red. E. Kalembe-Kasprzak, K. Kurek, D. Ratajczakowa.

Bożena Mazurkowa

- *Na ziemskich i niebieskich szlakach. Studia o poezji Franciszka Zabłockiego i Franciszka Dionizego Książnina*, Katowice 2008, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, ss. 319.

Magdalena Ożarska

- *Meanderings of the English Enlightenment: The Literary Oeuvre of Christopher Smart*, Kielce 2008, Wydawnictwo Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego, ss. 156.

Angela Soltys

- *Opat z San Michele. Grand Tour prymasa Poniatowskiego i jego kolekcje*, Warszawa 2008, Arx Regia, Ośrodek Wydawniczy Zamku Królewskiego w Warszawie, ss. 298.

Ferenc Tóth

- *La guerre russo-turque (1768–1774) et la défense des Dardanelles. L'extraordinaire mission du baron de Tott*, Paris 2008, Éd. Economica, ss. 186.
- *Baron de Tott: Visszaemlékezések (traduction hongroise des Mémoires du baron de Tott sur les Turcs et les Tartares)*, Szombathely 2008, Vasi Szemle Kiadó, ss. 294.

Marek Zieliński

- *Chełmno civitas totius Prussiae metropolis XVI–XVIII w.*, Bydgoszcz 2007 [druk 2008], Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, ss. 640.

PRACE ZBIOROWE

- *Kobieta epok dawnych w literaturze, kulturze i społeczeństwie*, red. I. Maciejewska, K. Stasiewicz, Olsztyn 2008, Wydawnictwo Littera.
- *Początki wiedzy o Chinach w Polsce*, red. I. Kadulska, J. Włodarski, Gdańsk 2008, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, ss. 168.
- *Viešosios ir privačiosios erdvės XVIII amžiaus Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje, Mokslinių straipsnių rinkinys*, red. R. Šmigelskytė-Stukienė, Vilnius 2008, Lietuvos istorijos instituto leidykla, ss. 352.
- „Zeszyty Staszicowskie”, z. 6, 2008, ss. 309, wyd. Muzeum Stanisława Staszica w Pile — zawartość: głównie materiały z V Spotkania Staszicowskiego.

EDYCJE ŹRÓDŁOWE

- *Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1696–1732*, wyd. M. Zwierzykowski, Poznań 2008, Wydawnictwo Poznańskie, ss. 1201 + XVI.
- *Co to jest wolność? Zagadnienie badane przez Azjatę i przedstawione zainteresowanemu czytelnikowi w Roku Pańskim 1739 przez Najdostojniejszego Antoniego Dembowskiego, biskupa płockiego*, wstęp i oprac.

- A. Perłakowski, M. Wyszomirska, Kraków 2008, Wydawnictwo Księgarnia Akademicka, ss. 98.
- Franciszek Karpiński, *Wiersze zebrane*, cz. 1, wyd. T. Chachulski, Warszawa 2007 [druk 2008], ss. 374; „Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia”, t. 5.
  - *Literatura konfederacji barskiej*, red. J. Maciejewski, A. Bąbel, A. Grabowska-Kuniczuk, J. Wójcicki, t. 3: *Wiersze*, Warszawa 2008, Wydawnictwo DiG, ss. 739.
  - *Literatura konfederacji barskiej*, red. J. Maciejewski, A. Bąbel, A. Grabowska-Kuniczuk, J. Wójcicki, t. 4: *Silva rerum*, Warszawa 2008, Wydawnictwo DiG, ss. 380.
  - Maximilien Wiklinsky, *Voyages / Maksymilian Wikliński, Podróże*, z francuskiego tł. i oprac. I. Zatorska, Łask k. Pruszkowa 2008, LEKSEM.
  - Marcin Matuszewicz, *Satyry Horacyjusza na polski wiersz przełożone*, oprac. J. Wójcicki, Kraków 2008, Wydawnictwo Księgarnia Akademicka, ss. 304; „Biblioteka Sarmacka”, t. 6.
  - *Mémoires du célèbre nain Joseph Boruwlaski, gentilhomme polonais*, wyd. A. Grześkowiak-Krwawicz, D. Triair, Paris 2008, Flammarion, ss. 152.
  - Tomasz Kajetan Węgierski, *Organy. Poema heroikomiczne*, wyd. A. Norkowska, Warszawa 2008, Instytut Badań Literackich PAN, Fundacja „Akademia Humanistyczna”, ss. 164; „Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia”, t. 7.
  - Voltaire, *Eklezjasta treściwie. Cztery przekłady polskie z doby oświecenia*, oprac. J. Wójcicki, Kraków 2008, Wydawnictwo Collegium Columbinum, ss. 142 + XXII; „Biblioteka Badań nad Oświeceniem”, nr 2.
  - *Wiersze polityczne czasu konfederacji targowickiej i sejmu grodzieńskiego 1793 roku*, oprac. K. Maksimowicz, Gdańsk 2008, ss. 479.

ARTYKUŁY

Alina Aleksandrowicz

- *Od Delille’a do Chateaubrianda. Francuskie inspiracje na dworach Czartoryskich*, [w:] *W stronę Francji ... Z problemów literatury i kultury polskiego Oświecenia*, red. E.Z. Wichrowska, Warszawa 2007 [druk 2008], s. 262–285.
- *To także powieść z kluczem. „Malwina” Marii z ks. Czartoryskich Wirtemberskiej*, [w:] *Kobieta epok dawnych w literaturze, kulturze i spo-*

teczeństwie, red. I. Maciejewska, K. Stasiewicz, Olsztyn 2008, s. 246–259.

- *Etos rycerski czasów Księstwa Warszawskiego (na podstawie niepublikowanego traktatu A.J. Czartoryskiego)*, „Annales UMCS” 62 (2007) [druk 2008], Sectio F, s. 91–101.

Małgorzata Chachaj

- *Postaci kobiece w tragediach o tematyce antycznej Aleksandra Chodkiewicza*, [w:] *Kobiety epok dawnych w literaturze, kulturze i społeczeństwie*, red. I. Maciejewska, K. Stasiewicz, Olsztyn 2008, s. 149–158.
- *Karykaturalny obraz prześladowców narodu polskiego w niepublikowanej powieści Juliana Ursyna Niemcewicza „Władysław Bojomir”*, „Napis” Seria 14 (2008) [druk 2009], s. 257–268.

Marcin Cieński

- *Medien und ihr Publikum in der letzten Dekade des 18. Jahrhunderts in Deutschland und Polen. Vorüberlegungen*, „Orbis Linguarum”, t. 33, Wrocław 2008, s. 415–421.

Maria Czeppe

- (jako red.), *Suhak Józef Wincenty*, „Polski Słownik Biograficzny” t. 45, z. 3 (z. 186), Warszawa–Kraków 2008, s. 380–381.

Małgorzata Czerniakowska

- *Astronomia gdańska i Jan Heweliusz*, [w:] *Gdańskie Gimnazjum Akademickie*, t. 1: *Szkice z dziejów*, red. E. Kotarski, Gdańsk 2008, s. 135–154.
- *Matematyka i fizyka w Gimnazjum Gdańskim*, [w:] *Gdańskie Gimnazjum Akademickie*, t. 1: *Szkice z dziejów*, red. E. Kotarski, Gdańsk 2008, s. 155–180.
- *Prawnik, przyrodnik, fizyk, bibliofil (w 300. rocznicę urodzin Daniela Gralatha (1708–1767))*, „Pomerania” 11 (2008), s. 23–25.

Halina Czernianin

- *Ambicje literackie pań w świetle druków wileńskich (1800–1822)*, „Pamiętnik Literacki” 2008, z. 4, s. 145–184.

Barbara Czwornóg-Jadczak

- *Turnieje poetyckie w prasie Księstwa Warszawskiego. Kajetan Koźmian – Antoni Wybranowski*. „Gazeta Warszawska” 1809, [w:] *Komu-*

- nikowanie i komunikacja na ziemiach polskich w l. 1795–1918*, red. K. Stępnik, M. Rajewski, Lublin 2008.
- *Rycerka i forteca. Literacka legenda Anny Doroty Chrzanowskiej*, [w:] *Pamięć i miejsce. Doświadczenie przeszłości na pograniczu*, red. A. Stępnik, Chełm 2008.

Ewa Danowska

- *Działalność polityczna Józefa Szymanowskiego (1748–1801)*, „*Studia Historyczne*” 60 (2008), z. 1, s. 17–28.
- *O rzeczach doczesnych księdza kanonika. Inwentarz pośmiertny Michała hrabiego Ankwicza z 1786 r.*, „*Nasza Przeszłość*” 110 (2008), s. 107–128.
- *Po upadku Liceum Krzemienieckiego (1805–1831). Polemiki i wspomnienia*, „*Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis*”, t. 57, „*Studia Historica*” 7 (2008), s. 76–91.
- *Profan czy strażnik narodowych relikwii? Tadeusz Czacki w Krakowie*, „*Kraków. Miesięcznik społeczno-kulturalny*” 9/47 (2008), s. 44–45.
- *Jak Czacki bibliofilską pasję uskutečnił?*, „*Kraków. Miesięcznik społeczno-kulturalny*” 10–11/48–49 (2008), s. 76–77.

Marek Dębowski

- *Wojciech Bogusławski – aktor i reżyser*, „*Wiek Oświecenia*” 24 (2008), s. 29–53.

Roman Doktor

- *Rodziny Krasicki*, [w:] *Czterdzieści i cztery studia ofiarowane profesorowi Marianowi Maciejewskiemu*, red. D. Seweryn, W. Kaczmarek, A. Seweryn, Lublin 2008, s. 157–167.

Dorota Dukwicz

- [wspólnie z M. Zwierzykowskim] *Antoni Sułkowski*, „*Polski Słownik Biograficzny*” t. 45, z. 4 (187), Warszawa–Kraków 2008, s. 531–537.
- [wspólnie z M. Zwierzykowskim] *August Sułkowski*, „*Polski Słownik Biograficzny*” t. 45, z. 4 (187), Warszawa–Kraków 2008, s. 542–553.
- [wspólnie z M. Zwierzykowskim] *Franciszek Sułkowski*, „*Polski Słownik Biograficzny*” t. 45, z. 4 (187), Warszawa–Kraków 2008, s. 556–561.

Jarosław Dumanowski

- *Prawdziwi i fałszywi patrioci. Strój, patriotyzm i polityka w XVII i XVIII stuleciu*, [w:] *Wychowanie patriotyczne. Tradycje i wyzwania współczesności*, Warszawa 2007 [druk 2008], s. 21–28.

Maciej Forycki

- *Tolérance et fanatisme. Les religions de Pologne dans l'œuvre de Voltaire*, [w:] *Conscience nationale, État et religions*, red. P. Werly, Strasbourg 2008, s. 245–256.
- *Region Rzeczypospolitej w oczach Zachodu. Województwo poznańskie w Encyklopedii Diderota i d'Alemberta*, [w:] *Między Barokiem a Oświeceniem. Staropolski regionalizm*, red. S. Achremczyk, Olsztyn 2008, s. 33–44.

Karin Friedrich

- *Polish–Lithuania*, [w:] *History of European Political Thought. 1450–1700*, red. H. Lloyd, G. Burgess, S. Hodson, Yale 2007 [druk 2008], s. 208–242.

Krzysztof Gombin

- *Pałac Eustachego Potockiego w Radzynie Podlaskim jako wyznacznik społecznej pozycji magnata*, „Radzyński Rocznik Humanistyczny” 6 (2008), s. 55–66.
- *Staropolskie relacje o lubelskim Ratuszu — siedzibie Trybunału Koronnego*, „Prace Polonistyczne”, seria 63, 2008, s. 45–58.

Anna Grześkowiak-Krwawicz

- *Vie de Joseph Boruwlaski*, [w:] *Mémoires du célèbre nain Joseph Boruwlaski, gentilhomme polonais*, wyd. A. Grześkowiak-Krwawicz, D. Triair, Paris 2008, s. 129–148.
- *Wolność jako zasada ustrojowa Rzeczypospolitej*, [w:] *Lex est Rex in Polonia et in Lithuania... Tradycje prawno-ustrojowe Rzeczypospolitej — doświadczenie i dziedzictwo*, red. A. Jankiewicz, Warszawa 2008, s. 25–41.

Lucyna Harc

- *Pasja, kpina, złośliwość i... uwielbienie. Karla Ludwiga von Klöber und Hellscheborn widzenie historii Śląska*, [w:] *Cor hominis. Wielkie namiętności w dziejach, źródłach i studiach nad przeszłością*, red. S. Rosik,

- P. Wiszewski, Wrocław 2007 [druk 2008], s. 117–127; „Acta Universitatis Wratislaviensis”, Historia, t. 176.
- *Polityka Korony Czeskiej wobec Wrocławia i Śląska w latach 1335–1526 w ocenie XVIII-wiecznego historyka śląskiego S. B. Klosego*, [w:] *Z pomocnych věd historických. 16. Inter laurum et olivam*, red. J. Šouša, I. Ebelová, Praha 2007 [druk 2008], s. 509–520; „Acta Universitatis Carolinae”, Philosophica et historica 12 (2002).

Paweł Ignaczak

- *Kolekcja prac graficznych Jana Piotra Norblina*, [w:] *Polskie kolekcjonerstwo grafiki. Ludzie i instytucje*, red. E. Frąckowiak, A. Grochala, Warszawa 2008, s. 24–32.
- *Twórczość rytownicza Jana Piotra Norblina na tle XVIII-wiecznej grafiki rembrandtyzującej*, „Rocznik Historii Sztuki” 33 (2008), s. 51–92.

Stanisław Janeczek

- *Z dziejów dydaktyki logiki w szkołach KEN. Claude Buffier SJ*, „Roczniki Filozoficzne” 56 (2008), z. 2, s. 83–99.
- *Z dziejów nowożytnej koncepcji logiki. Propagatorzy poglądów J. Locke’a*, „Kwartalnik Filozoficzny” 36 (2008), z. 4, s. 95–110.
- *Źródła logiki Jana Śniadeckiego. Podręczniki P. Mako i K. Scherffera*, „Ruch Filozoficzny” 65 (2008), nr 3, s. 485–498.
- *Jeszcze raz o dydaktyce logiki w oświacie Komisji Edukacji Narodowej. Ujęcie É. B. de Condillaca a przepisy i praktyka szkolna*, [w:] *W kierunku filozofii klasycznej inspiracje i kontynuacje. Księga jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Edwardowi Nieznańskiemu*, red. J. Krokos, K. Świętorzecka, R. Tomanek, Warszawa 2008, s. 471–483.
- *Staszic Stanisław Wawrzyniec*, [w:] *Powszechna Encyklopedia Filozofii*, t. 9, Lublin 2008, s. 176–179.
- *Wiśniewski Jakub*, [w:] *Powszechna Encyklopedia Filozofii*, t. 9, Lublin 2008, s. 789–791.

Paweł Kaczyński

- *W szkole czy w domu? O modelach edukacji w powieści czasów stanisławowskich*, „Prace Literackie” 48 (2008), s. 25–31; „Acta Universitatis Wratislaviensis” 3094.

Irena Kadulska

- *Theatrum poselstwa do Chin opisane przez Jana Potockiego w 1806 roku*,

- [w:] *Początki wiedzy o Chinach w Polsce*, red. I. Kadulska, J. Włodarski, Gdańsk 2008, s. 73–84.
- [wspólnie z M. Kwietniewską], *Man at sea in polish jesuit theatre*, [w:] *Représentation de l'eau dans la création théâtrale et musicale. Éditions de la Société Internationale d'Histoire Comparée du Théâtre l'Opéra et du Ballet*, Paris 2008, s. 129–139.

Wojciech Kaliszewski

- *Satyra a prorocтво w wierszach elekcyjnych ostatniego bezkrólewia. Uwagi o intertekstualności*, „Napis” seria 14 (2008), s. 203–212.

Piotr Kąkol

- *Wandlungen im Danziger Theater des 18. Jahrhunderts*, [w:] *Migrations/Standortwechsel deutsches Theater in Polen*, red. A. Pełka, K. Prykowska-Michalak, H. Fassel, S. Ulrich, Łódź/Tübingen 2007 [druk 2008], s. 10–24; „Thalia Germanica” 11 .
- *Teatr niemiecki w północnej Polsce XVIII wieku*, [w:] *Teatr niemiecki w Polsce XVIII–XIX wiek*, red. K. Prykowska-Michalak, Łódź 2008, s. 19–39.
- [wspólnie z A. Reglińską-Jemioł] „Chinoiserie” w sztukach widowiskowych w Polsce XVIII wieku, [w:] *Początki wiedzy o Chinach w Polsce*, red. I. Kadulska, J. Włodarski, Gdańsk 2008, s. 51–71.

Teresa Kostkiewiczowa

- *Pisarze polskiego oświecenia między Wschodem a Zachodem*, [w:] *Między Wschodem a Zachodem: Europa Mickiewicza i innych. O relacjach literatury polskiej z kulturami ościennymi*, red. G. Borkowska, M. Rudaś-Grodzka, Wrocław 2007 [druk 2008], s. 15–31.
- *Refleksja o patriotyzmie w piśmiennictwie polskim drugiej połowy XVIII wieku*, [w:] *Patriae commodis serviens... Być ojczyźnie pożytecznym. Księga pamiątkowa dedykowana prezydentowi RP Ryszardowi Kaczorowskiemu*, red. W.J. Wysocki, Warszawa 2008, s. 46–63.
- *Kobiety w liryce Książnina*, [w:] *Kobieta epok dawnych w literaturze, kulturze i społeczeństwie*, red. I. Maciejewska, K. Stasiewicz, Olsztyn 2008, s. 75–88.

Danuta Kowalewska

- „Jak mocno strzec się potrzeba zwodzących pozorów...” *Zamki i duchy mniemane*, [w:] *Rzeczpospolita domów. Zamki, dworki i pałace*, red. K. Krawiec-Złotkowska, Słupsk 2008, s. 147–158.

- *Czarcie tropy w „Zaklętym dworze” Walerego Łozińskiego*, „Literatura Ludowa” 1 (2008), s. 11–18.

Iwona Maciejewska

- *Kilka uwag o języku i stylu Elżbiety Drużbackiej (na podstawie „Przykładnego z wiernej i statecznej miłości małżeństwa”)*, „Prace Językoznawcze UWM w Olsztynie” 9 (2007), s. 101–112.
- *Wenera w krzywym zwierciadle. O powinowactwach satyry, ironii i erotyki w literaturze wieków dawnych*, „Napis” seria 14 (2008), s. 153–165.
- *Miejsce „Przydatku do uwag” Aleksandra Pawła Zatorskiego w procesie kształtowania się języka polskiej prozy powieściowej*, „Prace Językoznawcze UWM w Olsztynie” 10 (2008), 159–170.
- *Kobiecym piórem o miłości, małżeństwie i erotyce (Regina Salomea z Rusieckich Pilsztynowa, Elżbieta Drużbacka, Franciszka Urszula Radziwiłłowa)*, [w:] *Kobieta epok dawnych w literaturze, kulturze i społeczeństwie*, red. I. Maciejewska, K. Stasiewicz, Olsztyn 2008, s. 213–224.

Krystyna Maksimowicz

- *Wokół ceremonii ślubnej Stanisława Ferdynanda Rzewuskiego z Katarzyną Karoliną Radziwiłłówną na zamku nieświeskim*, [w:] *Rzeczpospolita domów. Zamki, dwory i pałace*, red. K. Krawiec-Złotkowska, Słupsk 2008, s. 172–181.
- *Piękna cudzoziemka, czyli konterfekt poetycki Zofii Wittowej-Potockiej*, [w:] *Kobieta epok dawnych w literaturze, kulturze i społeczeństwie*, red. I. Maciejewska, K. Stasiewicz, Olsztyn 2008, s. 119–129.

Paweł Matyaszewski

- *Paradoks kata i żołnierza w „Wieczorach petersburskich” de Maistre’a*, „Roczniki Humanistyczne” nr 56, 5 (2008), s. 201–214.
- *Vers une géographie linguistique. Le „Discours sur l’universalité de la langue française de Rivoarol”*, [w:] *Glissades. Mélanges offerts à professeur Alfons Pilorz*, Lublin 2008, s. 113–122.

Aleksandra Norkowska

- *„Ach! Śmierć blisko już przy mnie...” Umieranie bez lęku (?) w twórczości Walentego Gurskiego*, [w:] *Problemy współczesnej tanatologii. Medycyna — antropologia kultury — humanistyka*, red. J. Kolbuszewski, t. 12, Wrocław 2008, s. 259–264.

Wojciech Piotrowski

- *Związki Adama Mickiewicza z krzemieżczanami (komunikat; sesja w 150 rocznicę śmierci A. Mickiewicza)*, „*Studia i Materiały Polonistyczne*” 8 (2008), s. 17–27.

Jolanta Polanowska

- *Rejchan Józef (1762–1817)*, s. 303–305; *Rejchan Mateusz (czynny l. 60–90 XVIII w.)*, s. 305–307; *Riccardi Giovanni (zm. 1820)*, s. 343; *Richter Carl August (1770–1848)*, s. 344–345; *Richter Joseph (1780–1837)*, s. 346–349; *Richter Willibald (czynny 1817–62)*, s. 351–354, [w:] *Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających (zmarłych przed 1966 r.)*. Malarze, rzeźbiarze, graficy, t. 8, Warszawa 2007.

Marian Ptaszyk

- *Czy Linde był jakobinem?*, „*Folia Toruniensia*” 8 (2008), s. 57–67.
- *Z badań nad księgozbiorem prywatnym Samuela Bogumiła Lindego*, „*Roczniki Biblioteczne*” 52 (2008), s. 79–93.

Wiesław Pusz

- *Cejloński szafir, polski szuler i francuska pisarka*, [aneks do:] *Stéphanie-Félicité de Genlis, Cudowny szafir, czyli talizman szczęścia. Powiastka wschodnia*, tł. i oprac. J. Rażny, Łódź 2008.

Dobrochna Ratajczakowa

- *L’adaptation en tant que domaine de la comédie polonaise du XVIIIe siècle dans le recueil des dames de Wojciech Bogusławski*, traduction, [w:] *Traduire le drame*, red. J. Łukaszewicz, Wrocław 2008, s. 35–56; „*Seria Romanica Wratislaviensia*” 55.
- „*Szkoła dramatu i teatru*” *Wojciecha Bogusławskiego*, „*Wiek Oświecenia*” 24 (2008), s. 11–27.

Dariusz Rolnik

- *Szlachta Rzeczypospolitej schyłku rządów Stanisława Augusta wobec Rosji. Dobre sąsiedztwo w wyobrażeniach obywateli kresów wschodnich*, [w:] *Pogranicza — przestrzeń kulturowa*, red. S. Achremczyk, Olsztyn 2007 [druk 2008], s. 145–164.
- „*Święta miłości kochanej ojczyzny*”. *Współcześni czasów stanisławowskich (1764–1795) wobec państwa — Rzeczypospolitej*, [w:] *Cor hominis. Wielkie namiętności w dziejach, źródłach i studiach nad przeszłością*, red. P. Wiszewski, S. Rosik, Wrocław 2007 [druk 2008], s. 457–476.

- *The Picture of England and Englishmen in Polish Memoirs during the Reign of Stanislaus August (1764–1795)*, [w:] *Britain and Poland–Lithuania — Contact and Comparison from the Middle Ages to 1795*, red. R. Unger, Leiden–Boston 2008, s. 375–388; „The Northern World”, t. 37.
- *Szlachta czasów panowania Stanisława Augusta o różnowiercach*, [w:] *Rzeczpospolita państwem wielu narodowości i wyznań. XVI–XVIII wiek*, red. A. Filipczak-Kocur, T. Ciesielski, Warszawa–Opole 2008, s. 243–260.
- *Dwór szlachecki a rodzina włościańska w czasach stanisławowskich (1764–1795) w przedstawieniach polskich pamiętnikarzy*, [w:] *Rodzina i gospodarstwo domowe na ziemiach polskich w XV–XIX wieku. Struktury demograficzne, społeczne i gospodarcze*, red. C. Kuklo, Warszawa 2008, s. 185–206.

Stanisław Salmonowicz

- *Rzeczpospolita szlachecka w XVII–XVIII wieku a problem porządku publicznego*, [w:] *W kręgu historii i współczesności polskiego prawa. Księga Jubileuszowa dedykowana profesorowi Arturowi Korobowiczowi*, red. W. Witkowski, Lublin 2008, s. 231–243.

Dorota Sidorowicz

- *Udział czasopism Piotra Świtkowskiego w niemiecko-polskim transferze kulturowym doby oświecenia w ujęciu bibliograficznym*, [w:] *Bibliologia. Problemy badawcze nauk humanistycznych*, red. D. Kuźmina, Warszawa 2007, s. 233–242.

Marian Skrzypek

- *Baudeau historien et réformateur de la Pologne*, [w:] *Nicolas audeau. Un „philosophe économiste” au temps des Lumières*, red. Alain Clement, Paris 2008, s. 345–357.
- „*Promemoria Bounaparcie*”, czyli ambiwalencje bonapartyzmu w polskiej anonimowej broszurze z końca XVIII wieku, „Napis” seria 13 (2007) [druk 2008], s. 9–26.
- *Filozofia francuskiego oświecenia. Uwagi do „Historii filozofii” Władysława Tatarkiewicza*, „Olimpiada Filozoficzna” 2008, s. 44–50.
- *Stanisław Staszic jako tłumacz i komentator dzieł Buffona*, „Zeszyty Staszicowskie” 6 (2008), s. 45–58.
- *Obecność Staszica w obchodach 300 rocznicy urodzin Buffona*, „Zeszyty Staszicowskie” 6 (2008), s. 243–245.

Krystyna Stasiewicz

- „Miło i spokojnie będą odpoczywała pod cieniem skrzydeł Protektorki mojej”. *Stosunki klientalne Elżbiety Drużbackiej z Barbarą Sanguszkową w świetle nowych źródeł*, [w:] *Kobieta epok dawnych w literaturze, kulturze i społeczeństwie*, red. I. Maciejewska, K. Stasiewicz, Olsztyn 2008, s. 294–303.

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

- *Išmatuoti erdves: „Ribų komisiją” įkūrimas ir veikla 1791–1792 m.* (Summary: *Measured Space: The Realisation of the Law on Boundaries in Lithuania during 1791–1792*), [w:] *Viešosios ir privačiosios erdves XVIII amžiaus Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje*, red. Šmigelskytė-Stukienė, Vilnius 2007, s. 223–251.
- *Merkinė — pavieta centras. Tyrimų būklė ir perspektyvos*, [w:] *Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė XVIII amžiuje: miesto erdvė*, Red. E. Brusokas, L. Glemža, Z. Kiaupa, Kaunas 2007 [druk 2008], s. 64–71.
- *Проблемы реализации реформ Четырехлетнего сейма*, [w:] *Парламентська структура уряду й системі державнага кіравання Вялікага княства Літоўскага і Рэчы Паспалітай у XV–XVIII стагоддзях*, red. А. Янушкевич, Мінск 2008, s. 332–343.
- *Stan badań i źródła do dziejów Komisji Granicznych w Wielkim Księstwie Litewskim (1791–1792)*, [w:] *Rzeczpospolita państwem wielu narodowości i wyznań XVI–XVIII w.*, red. A. Filipczak-Kocur, T. Ciesielski, Warszawa–Opole 2008, s. 147–155.

Artur Timofiejew

- *Świadomość historyczna w utworach polskich poetów-żołnierzy z lat 1806–1809*, „*Annales UMCS*” 62 (2007) [druk 2008], Sectio F, s. 103–112.

Ferenc Tóth

- *XV. Lajos kuruc ügynökei*, [w:] *Konvergenciák 2003–2006*, red. M. Balaskó, G. Balázs, Szombathely 2008, s. 83–97.
- *Bourdon de Sigrais, un écrivain français méconnu du XVIIIe siècle*, [w:] *Konvergenciák 2003–2006*, red. M. Balaskó, G. Balázs, Szombathely 2008, s. 359–368.

Piotr Ugniewski

- *Médias et diplomatie dans l’Europe moderne. La Gazette de France et le premier partage de la Pologne (1773–1775)*, „*Le Temps des Médias*” 11 (2008), nr 2, s. 44–56.

- *Zamach na Gustawa III. Relacja polskiego świadka — autentyczny czy apokryf?*, „Przegląd Historyczny” 99 (2008), z. 4, s. 651–659.

Jacek Wójcicki

- *Napoleon w poezji środowiska akademików krakowskich*, „Napis” seria 13 (2007) [druk 2008], s. 161–209.

Izabella Zatorska

- *Osiemnastowieczne rady córkom za mąż idącym w Polsce i we Francji, czyli aspekt etyczno-religijny w modelu kulturowym*, [w:] *Rodzina i gospodarstwo domowe na ziemiach polskich w XV–XX wieku. Struktury demograficzne, społeczne i gospodarcze*, red. C. Kukło, Warszawa 2008, s. 153–161.

Zofia Zielińska

- *Rossija–Polsza: ot protektorata do awtonomii, XVIII–naczało XIX wieków*, [w:] *Uprawlenije Rossijej. Opyt. Tradyciji. Nowacyi. XVI–XX ww.*, red. A.N. Sacharow i in., Moskwa 2007 [druk 2008], s. 153–164.
- *Rzeczpospolita między Prusami a Rosją w świetle polsko-pruskiego sporu o cło generalne w 1765 r.*, cz. I, „Kwartalnik Historyczny” 115 (2008), nr 2, s. 5–52; cz. II, „Kwartalnik Historyczny” 115 (2008), nr 3, s. 5–59.
- *Suchorzewski Jan*, „Polski Słownik Biograficzny” t. 45, z. 3 (186), Warszawa–Kraków 2008, s. 315–324.

Krystyna Zienkowska

- *Ułomne struktury — ułomne reformy*, „Rocznik Warszawski” 36 (2008), s. 217–244.

Artur Zióntek

- *XVIII stulecie wiekiem kobiet. Osoby — dwory — obyczaje*, [w:] *Z dziejów Polski i Podlasia. Księga jubileuszowa prof. Henryka Mierzwińskiego w 50-lecie pracy pedagogicznej i naukowej*, red. J. Cabaj, J. Gimtruk, Warszawa–Siedlce 2008, s. 83–92.
- *Żywiół towarzyski Aleksandry Ogińskiej utrwalony w piśmiennictwie XVIII wieku*, [w:] *Kobieta epok dawnych w literaturze, kulturze i społeczeństwie*, red. I. Maciejewska, K. Stasiewicz, Olsztyn 2008, s. 349–362.

Michał Zwierzykowski

- *Funkcjonowanie samorządu sejmikowego województw poznańskiego i kaliskiego od XVI do XVIII wieku*, [w:] *Sejmik wielkopolski*, red. A. Kamiński, Jarocin–Szczecin 2008, s. 19–33.
- *Wstęp*, [w:] *Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1696–1732*, Poznań 2008, s. VII–XVI.
- *Sieraków i jego właściciele w drugiej połowie XVIII wieku*, „Sierakowskie Zeszyty Historyczne” 2 (2008), s. 53–78.
- *Pleszew w dobie nowożytnej do 1793 r. Perspektywy badawcze*, „Rocznik Pleszewski” 2008, s. 120–126.
- *Odrębności ustrojowe Wielkopolski w dobie nowożytnej*, [w:] *Między Barokiem a Oświeceniem. Staropolski regionalizm*, red. S. Achremczyk, Olsztyn 2008 [druk 2009], s. 54–62.
- [wspólnie z A. Perłakowskim] *Aleksander Józef Sułkowski*, „Polski Słownik Biograficzny” t. 45, z. 4 (187), Warszawa–Kraków 2008, s. 519–528.
- [wspólnie z D. Dukwicz] *Antoni Sułkowski*, „Polski Słownik Biograficzny” t. 45, z. 4 (187), Warszawa–Kraków 2008, s. 531–537.
- [wspólnie z D. Dukwicz] *August Sułkowski*, „Polski Słownik Biograficzny” t. 45, z. 4 (187), Warszawa–Kraków 2008, s. 542–553.
- [wspólnie z D. Dukwicz] *Franciszek Sułkowski*, „Polski Słownik Biograficzny” t. 45, z. 4 (187), Warszawa–Kraków 2008, s. 556–561.

PRACE PROWADZONE PRZEZ CZŁONKÓW TOWARZYSTWA

Indywidualne

Alina Aleksandrowicz

- *„Malwina” Wirtemberskiej* — edycja, wstęp.
- *Ogrody „Sybillińskie”* — książka w opracowaniu.
- *Teksty „sybillińskie”* — edycja, opracowanie krytyczne, wstępy [wspólnie z A. Timofiejewem].

Małgorzata Chachaj

- *Twórczość Aleksandra Chodkiewicza*.
- *Twórczość Juliana Ursyna Niemcewicza*.

Tomasz Chachulski

- Monografia Franciszka Karpińskiego.
- Prace edytorskie związane z wydaniem utworów poetyckich (cz. II), utworów prozą, Psalterza i przekładów Franciszka Karpińskiego.
- Polska liryka elegijna (antologia).

Marcin Cieński

- Powieść europejska XVIII w.
- Ruiny i literackie obrazy przemijania w literaturze XVIII i początków XIX stulecia.
- Melancholia w literaturze oświecenia.
- Polsko-niemieckie związki literackie w XVIII w.
- Obraz Paryża w literaturze polskiego oświecenia.

Ewa Czerniakowska

- Krzysztof Celestyn Mrongowiusz (1764–1855) jako leksykograf.
- Osiemnastowieczne nazewnictwo miejscowe Warszawy i okolic.

Małgorzata Czerniakowska

- Bibliofile gdańscy XVIII w.
- Nauki przyrodnicze w Gdańsku w XVII i XVIII w.

Halina Czernianin

- Kontynuacja prac nad bibliografią zawartości Tygodnika Wileńskiego za lata 1815–1822.

Danilczyk Adam

- Sejm 1786 r.

Roman Dąbrowski

- Epicka poezja bohatera okresu oświecenia.
- Twórczość Jędrzeja Świdorskiego — przygotowanie edycji wyboru utworów.
- Poezja i prawda w estetyce oświeceniowej.

Roman Doktor

- Końcowe prace nad książką „*Oni byli — ja jestem*”, czyli *Krasicki nasz powszedni*.

Dorota Dukwicz

- Polityka Rosji wobec Rzeczypospolitej w dobie sejmu rozbiorowego warszawskiego 1773–1775.
- Geneza pierwszego rozbioru.
- Historiografia rozbiorów.

Jarosław Dumanowski

- Kulturowe i społeczne funkcje odzieży w XVII–XVIII w.
- Kulturowe wpływy francuskie w Polsce w XVII–XVIII w.
- Historia kuchni i wyżywienia w XVII i XVIII wieku.
- Projekt *Monumenta Poloniae Culinaria* – krytyczna edycja staropolskich książek kucharskich.

Maciej Forycki

- Świat Słowian w Wielkiej Encyklopedii Francuskiej.

Karin Friedrich

- The Cultivation of Monarchy in Brandenburg-Prussia and the Rise of Berlin 1700–1701, współpraca z S. Smart.
- Between Europe's East and West: A history of Prussia, 1455–1795 – opracowanie monografii.

Magdalena Górską

- Emblematyka w dekoracjach stałych (katalog).
- Teoria emblematyki w Polsce (XVII–XVIII w.).

Anna Grześkowiak-Krwawicz

- Prasa londyńska wobec wydarzeń w Polsce w latach 1788–1792.
- Europejskie mity wolności XVI–XVIII w.

Lucyna Harc

- Historiografia śląska w okresie oświecenia.
- Opracowanie komentarza naukowego do wydania w formie e-booka *Olsnographia oder eigentliche Beschreibung des Oelßnischen Fürstenthums in Nieder-Schlesien... von Johanne Sinapio... Leipzig und Franckfurt... (1707, 1706, t. 1–2).*

Danuta Hombek

- Początki rynku prasowego w Polsce.

Paweł Ignaczak

- Grafika Jana Piotra Norblina.
- Daniel Henry Nether – życie i twórczość ucznia Norblina.
- Grafika Michała Płońskiego.

Stanisław Janeczek

- Problematyka wychowania i dydaktyki w szkolnictwie Komisji Edukacji Narodowej (logika, przyrodoznawstwo, nauka moralna, religia) na tle europejskim.

Paweł Kaczyński

- Rodzina w literaturze stanisławowskiej.
- Treści przyrodnicze w *Zbiorze potrzebniejszych wiadomości* I. Krasiczkiego.
- Wenecja oświeconych.
- Podróżopisarstwo oświeceniowe.

Irena Kadulka

- Formy plenerowych widowisk odświętnych w XVIII w.

Wojciech Kaliszewski

- Monografia twórczości poetyckiej Stanisława Trembeckiego.
- Edycja poezji Józefa Szymanowskiego.

Piotr Kąkol

- Teatr w północnej Polsce XVIII w.
- Dokumentacja myśli krytycznoteatralnej północnej Polski XVIII w.
- Literatura i teatr polski na łamach czasopism niemieckich XVIII w.

Teresa Kostkiewiczowa

- Problem przyjemności w estetyce oświecenia.
- Oświecenie a barok. Miejsce oświecenia w procesie historycznych przemian literatury polskiej.
- Oświecenie a kultura epok dawnych.

Danuta Kowalewska

- Magia i astrologia w oświeceniu.

Wojciech Kriegseisen

- Ewangelicy Korony i Wielkiego Księstwa Litewskiego za panowania Stanisława Augusta.
- Rzeczpospolita w dobie upadku w oczach zachodnioeuropejskiej opinii publicznej.
- Konfederacja tarnogrodzka i sejm 1717 r.

Iwona Maciejewska

- Miłość i erotyzm w piśmiennictwie czasów saskich — monografia.
- Język miłosnej konwersacji — *Rozmowy listowne* Wojciecha Stanisława Chrościńskiego a *Przydatek do uwag* Aleksandra Pawła Zatorskiego.

Krystyna Maksimowicz

- Poezja polityczna schyłku Rzeczypospolitej szlacheckiej (lata 1788–1793. Panegiryki).

Paweł Matyszewski

- Prace nad biografią Monteskiusza.

Bożena Mazurkowa

- Twórczość poetycka Franciszka Zabłockiego i Franciszka Dionizego Książnina.
- Edytorska i literacka oprawa dzieł w drukach oświeceniowych.
- Poezja okolicznościowa na łamach „Zabaw Przyjemnych i Pożytecznych”.

Aleksandra Norkowska

- Rokokowy obraz świata w literaturze XVIII w.
- Etos mieszczkański i obraz miasta w piśmiennictwie stanisławowskim.

Magdalena Ożarska

- Zagadnienia angielskiej diarystyki i intymistyki kobiecej drugiej poł. XVIII i początku XIX w.

Wojciech Piotrowski

- Słownik elit ziem wschodnich dawnej Rzeczypospolitej (1700–1900).
- Studia o zapomnianych pisarzach kręgu krzemienieckiego.

Józef Tomasz Pokrzywniak

- Ignacy Krasicki o klasykach i klasycyzmie.

Jolanta Polanowska

- Polskie piśmiennictwo dotyczące sztuki ok. 1750–1830.
- Biogramy polskich artystów (malarze i rytownicy) ok. 1750–1830.

Kazimierz Puchowski

- Edukacja elit w nowożytnej Europie.

Wiesław Pusz

- Przestrzenie nocy i dnia w poezji polskiego oświecenia.
- Proza Stanisława Starzyńskiego.
- Twórczość środowiskowa i stosowana w latach 1795–1830.
- Długie trwanie rodzimego oświecenia.
- Poezja okazjonalna – ulotna – chwilowa. Próba rozróżnień.

Dobrochna Ratajczakowa

- Prace nad dwutomowymi *Dziejami komedii polskiej*.

Dariusz Rolnik

- Kształtowanie, tworzenie, rozpad i „program” stronnictwa królewskiego 1778–1788.
- Obraz społeczeństwa i państwa szlacheckiego czasów stanisławowskich w literaturze pamiętnikarskiej – monografia oddana do wydawnictwa.

Maria Rutkowska

- Prace nad krytyczną edycją pamiętników Józefa Kazimierza Korwin Kossakowskiego.

Angela Sołtys

- Kultura artystyczna i materialna dworu Stanisława Poniatowskiego, wojewody mazowieckiego i kasztelana krakowskiego.

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

- Elity polityczne Wielkiego Księstwa Litewskiego za panowania Stanisława Augusta.
- Dokumenty rozbiorów Rzeczypospolitej Obojga Narodów – edycja źródłowa.

Artur Timofiejew

- Edycja wybranych tekstów sybillińskich z rękopisów [wspólnie z A. Aleksandrowicz].
- Prace nad edycją pism Franciszka Morawskiego.
- Konwencje epickie w poezji legionowej 1797–1814.

Ferenc Tóth

- Edycja naukowa pamiętników Montecucculi’ego.
- Działalność dyplomatyczna i literacka Karola Emeryka Reviczky’ego.

Jacek Wójcicki

- Recepcja poezji łacińskiej w Polsce.
- Edycja dramatów Stanisława Konarskiego.
- Poezja okolicznościowa wielkopolskiego środowiska magnackiego.
- Literatura okolicznościowa epoki napoleońskiej.
- Edycja utworów oryginalnych i przekładów Stanisława Staszica (*Ród ludzki*; L. Racine: *Religia*; Homer: *Iliada*).
- Twórczość literacka Stanisława Staszica — analiza i interpretacja.

Monika Wyszomirska

- Prace nad edycją *Listy Michała Fryderyka Czartoryskiego, podkanclerzego litewskiego z lat 1724–1752* [wspólnie z A. Pełakowskim].

Izabella Zatorska

- Kolonialna utopia na Madagaskarze (Maudave, Beniowski), w ramach tematu: *Afryka w dyskursie oświecenia*.
- Przygotowanie reedycji *Les Polonais en France 1696–1795. Bio-bibliographie provisoire* [wspólnie z M. Kamecką].
- Marivaux i jego mistrzowie.
- Przygody (samotnego) rozumu, czyli przemiany racjonalności w erze nowożytnej.
- Oryginalność *Podróży* M. Wiklińskiego na tle kultury europejskiej i kolonialnej w ostatniej ćwierci XVIII w.
- *Zarys literatur frankofońskich: Panorama de la littérature francophone de l’Océan indien: initiation à la francophonie de l’Océan indien (histoire, société, culture, littérature) aux XIX–XXI s.*, z uwzględnieniem przeszłości kolonialnej i jej świadectw w relacjach z podróży w XVII–XVIII w.

Rafał Zgorzelski

- Organizacja i funkcjonowanie poczty królewskiej za Stanisława Augusta.

Zofia Zielińska

- Stosunki polsko-rosyjskie w pierwszych latach rządów Stanisława Augusta.

Krystyna Zienkowska

- „Nie ma braterstwa klęski, jest tylko braterstwo zwycięstwa”. Studium publikacji „Zdanie o królu Polskim” oraz „Uwagi nad książką pod tytułem: O ustanowieniu i upadku Konstytucji 3 Maja” na tle przegranej wojny 1792 r. i upadku Insurekcji 1794 r.
- Kształtowanie postaw młodzieży przez elity magnacko-szlacheckie w XVIII w.

Artur Ziótek

- Aleksandra Ogińska w literaturze i kulturze XVIII w.
- Michał Kazimierz Ogiński. Mecenas — twórca — polityk.

Michał Zwierzykowski

- Samorząd sejmikowy województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1696–1732 — **monografia.**
- **Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1763 — edycja źródłowa w przygotowaniu.**

Projekty zbiorowe

- *Idea teatru narodowego w Polsce i w Europie* — ogólnopolski projekt badawczy realizowany przez Zakład Dramatu i Teatru IFP UAM pod kierownictwem Dobrochny Ratajczakowej.

Tematy prac doktorskich powstających pod opieką Członków Towarzystwa

- *Antoni Gorecki w perspektywie autografów paryskich (edycja krytyczna wybranych tekstów oraz ich omówienie)* (Agnieszka Stasińska-Kołata, promotor W. Pusz).
- *Antyczny intertekst poezji polskiej czasów Stanisława Augusta* (Patrik Czepanis, promotor M. Cieński)

- „Czas żartoczny wszystko pożera”. *Podróż po śladach pamięci w pismach księcia Henryka Lubomirskiego* (Dorota Chłanda, promotor I. Zatorska).
- *Dramat i teatr Franciszka Dionizego Książnika* (Magdalena Toczyńska, promotor I. Kadulka).
- *Działalność w XVIII w. Od magnaterii do arystokracji — studium elitarnego tożsamości* (Stanisław Krakowski, promotor J. Dumanowski).
- *Formy taneczne w polskim teatrze jezuickim XVIII w.* (Anna Reglińska-Jemioł, promotor I. Kadulka) [praca obroniona].
- *Funkcja ozdób i ubiorów w literackich obrazach kobiet polskiego oświecenia* (Agnieszka Warcholak, promotor I. Kadulka).
- *Grafika Jana Piotra Norblina* (Paweł Ignaczak, promotor T.J. Żuchowski).
- *Hieronim Kaliński — dorobek literacki i krytyczny* (Marta Przybylska, promotor W. Puszczyński).
- *Idea natury w polskim czasopiśmiennictwie drugiej połowy XVIII w.* (Agnieszka Maciocha, promotor A. Aleksandrowicz).
- *Inspiracje literackie jakobinizmu francuskiego w poezji polskiej lat 1789–1794* (Aurelia Has, promotor K. Maksimowicz).
- *Kolonie francuskie w basenie Morza Karaibskiego, przełom XVII i XVIII w. (świadczenia prywatne a dokumenty oficjalne)* (Aleksandra Dmowska, promotor I. Zatorska).
- *Krasicki o poetach i poezji* (Ewa Zielazkowska, promotor J.T. Pokrzywniak).
- *Królowie polscy w tragedii okresu oświecenia* (Elżbieta Dziubińska, promotor J.T. Pokrzywniak).
- *Kuchnia polska w XVIII w.* (Aleksandra Kleśta-Nawrocka, promotor J. Dumanowski).
- *Kulturowa historia wina francuskiego w Polsce* (Dorota Lewandowska, promotor J. Dumanowski).
- *Organizacja i funkcjonowanie poczty królewskiej za Stanisława Augusta* (Rafał Zgorzelski, promotor J. Dumanowski).
- „*Polak w Paryżu*”. *Francja i droga do Francji w opisach podróżników doby stanisławowskiej* (Aleksandra Janiszewska, promotor A. Grześko-wiak-Krawicz).
- *Powieści historyczne Feliksa Bernatowicza* (Aldona Targońska, promotor A. Aleksandrowicz).
- *Proza diariuszowa Adama Naruszewicza* (Magdalena Bober, promotor T. Chachulski).

- *Rola czasopism Piotra Śwйтkowskiego w przenoszeniu niemieckiej kultury oświeceniowej na grunt polski* (Dorota Sidorowicz, promotor M. Cieński).
- *Rosja wobec Polski w początkowym okresie wojny siedmioletniej (1756–1758)* (Tomasz Szwaciński, promotor Z. Zielińska).
- *Sejm 1786 r.* (Adam Danilczyk, promotor Z. Zielińska).
- *Sentymentalizm w poezji polskiej późnego oświecenia (1795–ok. 1820)* (Anna Jończyk, promotor R. Dąbrowski).
- *Twórczość poetycka Dyzmy Bończy-Tomaszewskiego* (Renata Śniadowska, promotor A. Timofiejew).
- *Wiedza o Chinach i literackie obrazy Państwa Środka w XVIII w.* (Monika Kwietniewska, promotor I. Kadulska).
- *„Żywoty sławnych mężów” F.K. Dmochowskiego wobec tradycji gatunku* (Katarzyna Jagiełło, promotor J. T. Pokrzywniak).

KONFERENCJE 2008

Między oświeceniem a romantyzmem — różne oblicza klasycyzmu,
Kraków 15 kwietnia 2008 r. i 22 stycznia 2009 r.

15 kwietnia 2008 r. oraz 22 stycznia 2009 r. odbyły się w Krakowie organizowane przez katedrę Historii Literatury Oświecenia i Romantyzmu w ramach „Kolokwium Krakowskich” kolejne jednodniowe konferencje na temat *Między oświeceniem a romantyzmem — różne oblicza klasycyzmu*. W programie pierwszego z tych spotkań jako punkt wyjścia dyskusji znalazło się sześć referatów: *Z problematyki tragedii klasycznej w XVIII wieku, albo jak Wolter zastąpił fatum ideologią* (Marek Dębowski), *„Lilla Weneda” jako tragedia zdeformowana* (Rolf Fieguth), *Formy tragedii w twórczości Cypriana Norwida* (Agnieszka Ziółowicz), *Z Horacym w balonie nad stanisławowską Warszawą* (Jacek Wójcicki), *„Pan poematów”*. *Parę uwag o oświeceniowej teorii epopei* (Roman Dąbrowski), *Kreacja postaci kobiecych w „Jagiellonidzie” Dyzmy Bończy Tomaszewskiego* (Renata Śniadowska). W trakcie drugiego kolokwium swoje referaty przedstawili: *Metapoetyckie refleksje poetów dwudziestowiecznych o klasycyzmie* (Teresa Kostkiewiczowa), *„Quidam” — dwa oblicza sztuki klasycznej a perspektywa Objawienia* (Arent van Nieukerken), *Polski klasycyzm oświeceniowy między Kochanowskim a Brodzińskim* (Marcin Cieński), *Sąd Franciszka Morawskiego o klasycyzmie* (Artur Timofiejew) oraz *Antykrzemieniecki paszkwil Henryka Rzewuskiego, czyli*

sarmata wobec klasycyzmu (Iwona Węgrzyn). Zaplanowano jeszcze jedno spotkanie poświęcone klasycyzmowi, którego termin został przewidziany na połowę maja 2009 r.

[Roman Dąbrowski]

Krzywe zwierciadło na gościńcu. Literacka satyra, karykatura, groteska, Kielce 6–8 maja 2008 r.

W dniach 6–8 maja 2008 r. w Kielcach odbyła się konferencja *Krzywe zwierciadło na gościńcu. Literacka satyra, karykatura, groteska*. Współorganizatorami konferencji byli: Pracownia Literatury Okolicznościowej i Użytkowej Instytutu Literatury Polskiej Wydziału Polonistyki UW, Instytut Badań Literackich PAN w Warszawie, Wydział Filologiczny oraz Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie, Instytut Filologii Polskiej na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach, a także Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza. Spośród ponad trzydziestu referatów kilka dotyczyło zagadnień żartu, ironii i parodii czasów saskich i epoki oświecenia (m. in. w literaturze okolicznościowej ostatniego bezkrólewia i powstania kościuszkowskiego, w satyrze i w powieści oświeceniowej). Plon konferencji znajduje się w 14 serii rocznika „Napis”.

[Jacek Wójcicki]

Między przeszłością a nowymi mediami. Z problemów historii, kultury i edukacji regionalnej, Krokowa 8 lipca 2008 r.

Organizatorami konferencji byli: Komisja Historii Nauk Społecznych Komitetu Nauki i Techniki PAN, Wydział Filologiczno-Historyczny Uniwersytetu Gdańskiego i Muzeum Regionalne w Krokowej. W konferencji wzięli udział przedstawiciele gdańskich Uczelni reprezentujący różne dyscypliny naukowe należące do grupy nauk społecznych. Wygłoszono następujące referaty: *Program angielskiego parku romantycznego w krajobrazie północnych Kaszub* (Bogna Lipińska), *Dworskie teatry plenerowe XVIII w.* (Irena Kadulska), *Balety na wolnym powietrzu w epoce oświecenia* (Anna Reglińska-Jemioł), *Zabawy w teatrze, czyli urodziny hrabiego* (Piotr Kąkol), *Poezja w kręgu Krokowskich*

(Magdalena Toczyńska), *Edukacja młodzieży z Pomorza Nadwiślańskiego w kolegiach szlacheckich Rzeczypospolitej* (Kazimierz Puchowski), *Projekt szkoły dla dziewcząt hrabiny Luizy von Krockow* (Magdalena Sacha), *Księga metrykalna zboru Braci Czeskich 1718–1763* (Józef A. Włodarski), *Reklama w kaszubskim radiu* (Anna Ryłko-Kurpiewska). Referaty zainspirowały konstruktywną dyskusję. Szerokie wypowiedzi Krystyny Maksimowicz na temat świętowania imienin Jacoba Johanna Sieversa w Grodnie w czasie sejmu 1793 r. oraz Marioli Furmaniak, która przedstawiła problematykę edukacji dzieci przedszkolnych poprzez różne formy zabawy (w aspekcie historycznym) — spowodowały, że organizatorzy poprosili o przygotowanie tych wypowiedzi w formie artykułów naukowych przeznaczonych do druku w tomie zbiorowym — tom ukaże się w 2009 r.

[Irena Kadulską]

W kręgu badaczy dziejów politycznych XVIII wieku. Józef Feldman, Emanuel Rostworowski, Jerzy Michalski, Warszawa 26–27 czerwca 2008 r.

W dniach 26–27 czerwca 2008 r. odbyła się w Warszawie konferencja naukowa zorganizowana przez Instytut Historii PAN i Instytut Historyczny UW na temat *W kręgu badaczy dziejów politycznych XVIII wieku. Józef Feldman, Emanuel Rostworowski, Jerzy Michalski*. W programie znalazły się następujące referaty: *Żydzi polscy XVIII wieku w pracach Jerzego Michalskiego i Emanuela Rostworowskiego* (Jakub Goldberg), *Biografistyka w twórczości Emanuela Rostworowskiego i Jerzego Michalskiego* (Maria Czeppe), *Czy warto pisać o królach? Józefa Feldmana, Emanuela Rostworowskiego i Jerzego Michalskiego biografie monarchów* (Wojciech Kriegseisen), *Wkład Emanuela Rostworowskiego i Jerzego Michalskiego w badania nad dziejami pierwszego rozbioru* (Dorota Dukwicz), *Relacje polsko-francuskie w twórczości Józefa Feldmana, Emanuela Rostworowskiego i Jerzego Michalskiego* (Piotr Ugniewski), *Emanuel Rostworowski — życie i działalność* (Piotr Biliński), *Emanuel Rostworowski jako badacz historii Polski* (Michael Müller), *Polityka zagraniczna Augusta II w ostatnich latach jego panowania — rozważania nad książką Emanuela Rostworowskiego „O polską koronę”* (Urszula Kosińska), *Emanuela Rostworowskiego badania nad polonikami Woltera* (Maciej Forycki), *Józef Feldman o początkach imperialnej polityki Rosji wobec Polski u zarania XVIII w. — źródła i inspiracje* (Jacek Burdowicz-Nowicki), *Prace Jerzego*

Michalskiego a współczesna historiografia rosyjska (Borys W. Nosow), *Sprawa chłopska w refleksji historycznej Jerzego Michalskiego* (Magdalena Ślusarska), *Jerzy Michalski jako historyk nauki* (Bronisław Treger), *Epoka saska w ujęciu Jerzego Michalskiego* (Jerzy Dygdała), *Walka polityczna o korekturę Trybunału WKL w latach czterdziestych XVIII w.* (Andrzej Macuk), *Jerzy Michalski jako badacz polskiej myśli politycznej XVIII w.* (Anna Grześkowiak-Krwawicz), *Jerzego Michalskiego „Rousseau i sarmacki republikanizm”* (Richard Butterwick), *Badania Jerzego Michalskiego na temat sytuacji międzynarodowej Rzeczypospolitej w czasach Stanisława Augusta* (Zofia Zielińska).

[Piotr Ugniewski]

Konfederacja Barska, jej konteksty tradycje, Rapperswil 25–27 września 2008.

25–27 września 2008 r. w Rapperswilu odbyła się zorganizowana przez Muzeum Historii Polski oraz Muzeum Polskie w Rapperswilu konferencja pt.: *Konfederacja Barska, jej konteksty i tradycje*. Przy okazji odbyło się przekazanie archiwum Jerzego Stempowskiego z Burgerbibliothek do Muzeum Polskiego. W konferencji wzięli udział zarówno historycy, jak i historycy literatury, poloniści z Polski, Szwajcarii, Anglii, Litwy, Szwecji i Francji. Wygłoszono w sumie dwadzieścia dwa referaty, w tym m.in.: *Władysław Plater i upamiętnianie polskiej przeszłości w Rapperswilu* (Halina Florkowska-Francic), *Kolumna Barska w Rapperswilu — w poszukiwaniu pierwowzoru* (Artur Badach), *Barska bajkolandia ad usum Anglików* (Nina Taylor-Terlecka), *Konfederacja barska w historiografii litewskiej* (Ramunė Šmigelskytė-Stukienė), *Bar nieudany? Konfederacja Radomska 1767–8, prekursor* (Jerzy Łukowski), *Czy Konfederacja Barska była przyczyną pierwszego rozbioru Polski — czyli Rosja wobec Rzeczypospolitej w latach 1769–1772* (Dorota Dukwicz), *Stanisław August wobec konfederacji i konfederatów barskich* (Zofia Zielińska), *Konfederacja Barska: poligon rosyjskich technik imperialnej ekspansji* (Andrzej Nowak), *My, mocą Boga wsparci, ocalając wiarę — motywy religijne w piśmiennictwie Konfederacji Barskiej* (Magdalena Ślusarska), *Republikańska idea patriotyzmu Konfederacji Barskiej* (Arkadiusz Stasiak), *Przyszłam do Polski z Lechem... Konfederaci barscy a polska tradycja wolności* (Anna Grześkowiak-Krwawicz), *Francuski świat filozoficzny wobec konfederatów barskich* (Daniel Beauvois), *Vom Seufzen der Vernünftigen. Polen und die Schweiz in der zweiten Hälfte des 18. Jahr-*

hunderts (Peter Collmer). Materiały z konferencji zostaną opublikowane w osobnym tomie.

Stanisław August Poniatowski i jego epoka w historii Wielkiego Księstwa Litewskiego, Wilno 9 października 2008 r.

9 października 2008 r. w Instytucie Historii Litwy (Wilno) odbyła się zorganizowana przez Instytut Historii Litwy i katedrę Historii Wydziału Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Witolda Wielkiego (Kowno) jednodniowa konferencja badaczy litewskich wieku osiemnastego. Punktem wyjścia do dyskusji było 8 referatów: *Ocena Stanisława Augusta w historiografii litewskiej* (Liudas Glemža), *Stanisław August — naczelnik najwyższy sił zbrojnych* (Valdas Rakutis), *Obrazy Stanisława Augusta w literaturze Wielkiego Księstwa Litewskiego* (Darius Kuolys), *Król i astronom królewski: Zaćmienia słońca w Augustowie* (Elijus Raily), *Na temat jednego portretu Stanisława Augusta* (Gitana Zujienė), *Wizerunek władcy w uroczystościach koronacyjnych Stanisława Augusta w Wilnie* (Lina Balaišytė), *Św. Stanisław i Ciołek w heraldyki miast z końca XVIII w.* (Edmundas Rymša), *Książd Paweł Ksawery Brzostowski — literat, mecenas i polityk. Szkic do portretu współtwórcy Oświecenia litewskiego* (Magdalena Ślusarska).

[Ramunė Šmigelskytė-Stukienė]

Le rayonnement de la France en Europe centrale de la fin du Moyen Âge à nos jours, Bordeaux 16–18 października 2008 r.

Październikowa konferencja w Bordeaux dotycząca *Kulturowego oddziaływania Francji w Europie Środkowej (XVI–XX w.)* była zorganizowana wspólnie przez historyków z Torunia, Bordeaux i z działającego na Sorbonie Centrum Historii Europy Środkowej. W spotkaniu wzięli udział, obok historyków z Polski i Francji, także badacze z Czech, Węgier i Słowacji. Obrady przebiegały w kilku wyodrębnionych tematycznie sekcjach, poświęconych odpowiednio armii i dyplomacji francuskiej, francuskiej książce, kulturze materialnej i obyczajom, bezpośrednim kontaktom, wpływom artystycznym oraz wpływom ekonomicznym Francji w Europie Środkowej. Druk materiałów jest przewidziany na 2009 r.

[Jarosław Dumanowski]

Akademia Rycerska w Legnicy 1708–2008, Legnica 7 listopada 2009 r.

7 listopada 2008 r. odbyła się zorganizowana przez Muzeum Miedzi w Legnicy jubileuszowa konferencja w 300. rocznicę powołania do życia przez cesarza Józefa I Akademii Rycerskiej. Obrady toczyły się w wyremontowanych salach dawnej Akademii, dziś stanowiących sale wystawowe Muzeum Miedzi. W ich trakcie zaprezentowano referaty poświęcone samej Akademii, związanym z nią nauczycielom oraz losom gmachu Akademii od jej likwidacji w 1811 r. i utworzenia gimnazjum. Stan badań nad Akademią Rycerską omówił Henryk Dziurla. Koncepcję kształcenia młodzieży w legnickiej Akademii Rycerskiej oraz założenia programowe na tle osiemnastowiecznego szkolnictwa średniego na Śląsku i w krajach ościennych przybliżyła Bogumiła Burda, relacje zaś pomiędzy kolegium jezuickim w Legnicy a Akademią Rycerską w pierwszej połowie XVIII w. przedstawił ks. Zdzisław Lec. Kilka referatów poświęconych było kadrze związanej z placówką. W bloku tym znalazły się wystąpienia dotyczące: działalności naukowej i literackiej nauczycieli Akademii w XVIII w. (Lucyny Harc), twórczości Augusta Bohse i Karla Friedricha Flögla (Edwarda Białka) oraz pracom z zakresu wojskowości Karla Augusta von Struensee (Roberta Kisiela). Związki artystów z Akademią Rycerską w końcu XVIII i w XIX w. omówił Rainer Sachs, zaś Grażyna Humeńczuk swe wystąpienie poświęciła okolicznościom powstania w Akademii sali królewskiej. Konferencję zamknęły referaty dotyczące losów gmachu Akademii po 1945 r., kiedy był on użytkowany przez Północną Grupę Wojsk Armii Radzieckiej (wystąpienie Andrzeja Niedzielenki) i zabiegom o jego odrestaurowanie po przejęciu obiektu przez miasto Legnicę (referat Zdzisława Kurzeji). Organizatorzy zapowiedzieli wydanie materiałów z konferencji.

[Lucyna Harc]

W kręgu Kaliope. Epika w dawnej literaturze polskiej i jej konteksty, Wrocław 17–19 listopada 2008 r.

W dniach 17–19 listopada 2008 r. odbyła się we Wrocławiu, zorganizowana przez Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego konferencja *W kręgu Kaliope. Epika w dawnej literaturze polskiej i jej konteksty*. Badacze literatury staropolskiej i oświecenia zaprezen-

towali referaty poświęcone różnym zagadnieniom dawnej polskiej epiki heroicznej i heroikomicznej: od problemów tekstologicznych i edytorskich, przez motywy, konwencje i rozwiązania stylistyczne, aż po konteksty historyczne, ideologiczne i filozoficzne. Epiki oświeceniowej i jej kontekstów dotyczyły wystąpienia: *Postacie i funkcje porównania homeryckiego w oświeceniowej epice heroicznej i komicznej* (Roman Dąbrowski), *Myszeis Ignacego Krasickiego jako oświeceniowa krytyka źródeł eposu* (Artur Timofiejew), *Anonimowe edycje „Organów”*. *XVIII-wieczni wydawcy heroicomicum T. K. Węgierskiego wobec przekazów rękopiśmiennych* (Aleksandra Norkowska), *„Przydatek do uwag” Aleksandra Pawła Zatorskiego: między konwencją romansu i listownika* (Iwona Maciejewska), *Kaliopie i krzemieniecki Kwintylijan — o epickich inklinacjach księdza A. Osińskiego* (Ewa Rudnicka), *Motywy rodzinne w teorii i praktyce epepej stanisławowskiej* (Paweł Kaczyński), *Ignacy Krasicki o »przodkach pocztowych« w epepei i powieści: „Wojna chocimska” — „Pan Podstoli”* (Marcin Cieński), *„Kartago” Aleksandra Chodkiewicza — 1803* (Małgorzata Chachaj), *Pogrzebowe kaznodziejstwo pijarskie wczesnego Oświecenia wobec tradycji ideowej i retorycznej wcześniejszych epok — na przykładzie twórczości homiletycznej Stanisława Konarskiego* (Ewa Szczepan), *Przestrzeń i narracja w „Rozważaniach, czyli uwagach nad rewolucjami narodów” Constantin-François de Volney’a* (Paweł Pluta). W toku dyskusji, oprócz problemów szczegółowych podjętych przez referentów, zwracano uwagę na pozytywne płynące z zestawienia obserwacji i opinii badaczy kilku epok literackich, dzięki czemu możliwe stało się uchwycenie prawidłowości rozwojowych i przemian gatunków epiki heroicznej i komicznej.

[Paweł Kaczyński]

Po unii — sejmiki szlacheckie w Rzeczypospolitej XVI–XVIII wieku,
Siedlce 28–29 listopada 2008 r.

W dniach 28–29 listopada 2008 roku w Siedlcach, w odrestaurowanym Pałacu Ogińskich (obecnie siedziba Rektora Akademii Podlaskiej) odbyła się zorganizowana przez Instytut Historii Akademii Podlaskiej w Siedlcach konferencja poświęcona sejmikom w Rzeczypospolitej szlacheckiej od XVI do XVIII w. — jej gospodarzami i głównymi organizatorami byli Marek Wagner oraz Henryk Lulewicz. Wygłoszono bez mała trzydzieści referatów, z których część dotyczyła problematyki związanej z XVIII w. Wśród nich były wy-

stąpienia: Andrzeja Rachuby, *Uczestnicy sejmików litewskich w latach 1566–1763*, Tomasza Ciesielskiego, *Sejmiki a kwestia bezpieczeństwa publicznego w czasach Augusta III*, Diany Koniecznej, *Ustrój i funkcjonowanie sejmików elekcyjnych w powiecie brzeskolitewskim do 1764 r.*, Andrzeja Matsuka, *Rola marszałka powiatowego na sejmikach w Wielkim Księstwie Litewskim za panowania Augusta III*, Dariusza Rolnika, *Sejmiki poselskie drugiej połowy panowania Stanisława Augusta. O czynnikach i motywacjach decydujących o wyborze posłów sejmowych*, Adama Perłakowskiego, *Sejmik województwa krakowskiego wobec problemów eksploatacji i handlu solą w czasach Augusta II*, Katarzyny Kuras, *Walka stronnictw na sejmiku halickim w czasach panowania Augusta III Sasa*, Jerzego Ternesa, *Życie sejmikowe Wołynia w 2. połowie XVIII w.*, Mirosława Roguskiego, *Udział drobnej szlachty w sejmikach, konfederacjach i zgromadzeniach szlachty ziemi liwskiej w latach 1764–1795* oraz Michała Zwierzykowskiego, *Limita obrad w praktyce sejmikowej województw wielkopolskich w XVII i XVIII w.* W trakcie dyskusji toczonych bezpośrednio po referatach oraz w rozmowach kularowych poruszono wiele kwestii szczegółowych, podkreślając wagę badań nad sejmikami. Różnorodność i liczba wygłoszonych referatów pokazała, że wzrastające zainteresowanie badaniami dziejów sejmików Rzeczypospolitej szlacheckiej daje nadzieję na szybszy postęp w pisaniu nowych monografii. Organizatorzy zapowiedzieli publikację wygłoszonych referatów.

[Michał Zwierzykowski]

Le tournant des lumières, sesja ku czci prof. Malcolm Cooka z University of Exeter, Londyn 9–12 grudnia 2008 r.

W konferencji zorganizowanej przez Instytut Francuski uczestniczyli badacze z całej Europy, łącznie z Rosją. Referat z Polski przygotowała prof. Regina Bochenek-Franczakowa. Spora część wystąpień dotyczyła Bernardina de Saint-Pierre, którego korespondencję w Internecie publikuje od lat ekipa Profesora. Planuje się publikację akt sesji w dwóch osobnych tomach *SVEC (Studies on Voltaire and the Eighteenth-Century)*. Inny wątek modny wśród badaczy, to literatura powieściowa okresu Rewolucji Francuskiej, Konsulatu i Cesarstwa, nie tylko ta powstająca w kraju, lecz i publikacje pisarzy emigracyjnych, wśród których odkrywa się zapomniane dotąd talenty. Następna sesja (za dwa lata?) będzie poświęcona tej właśnie literaturze.

KONFERENCJE 2009

Umysły zniewolone. Literatura pod presją, Warszawa maj 2009, organizator: m. in. redakcja „Napisu”.

Na maj 2009 roku główni organizatorzy i redakcja „Napisu” (kontakt: zbotl@ibl.waw.pl) planują w Warszawie konferencję, której tematyka obejmuje zarówno różne okresy chronologiczne i piśmiennictwo wielojęzyczne, jak i rozmaite typy zniewolenia: polityczne, obyczajowe, religijne, związane z cenzurą zewnętrzną i autocenzurą twórców. Referaty przedstawione na konferencji złożą się na kolejną, jubileuszową 15 serię „Napisu”.

[Jacek Wójcicki]

Bunty, powstania, rewolucje w historii i historiografii osiemnastowiecznego Wielkiego Księstwa Litewskiego, konferencja w ramach II Zjazdu Historyków Litwy, Klaipėda, 10–12 września 2009 r., organizatorzy: Instytut Historii Litwy, Katedra Historii Wydziału Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Witolda Wielkiego (Kowno).

VI Spotkanie Staszycowskie, Piła 18 września 2009 r., organizator: Muzeum Stanisława Staszica w Pile.

Rok 1809 w literaturze i sztuce, Lublin 28–29 września 2009 r., organizator: Zakład Historii Literatury Polskiej UMCS.

Krakowskie Spotkania Źródłoznawcze: Teoria a praktyka edycji nowożytnych źródeł w Polsce, Kraków 19–20 listopada 2009 r., organizator: Zakład Historii Powszechnej Nowożytnej Instytutu Historii UJ.

KOMUNIKATY

Informacja na temat nowej strony ISECS

Drogie Koleżanki i Koledzy,

Strona internetowa ISECS zmieniła swój adres i jest obecnie aktualizowana co tydzień — dzięki staraniom naszego redaktora Nelsona Guilberta. Zapraszamy do wchodzenia na nią (www.isecs.org)

i przesyłanie propozycji dotyczących jej ulepszenia — strona została stworzona aby być użyteczną i wspierać pracę Waszych lokalnych Towarzystw.

Najlepsze życzenia,

Lise Andries
Sekretarz Generalny ISECS
[tł. z ang. M. Zwierzykowski]

Informacje SIEDS na temat przyszłorocznego seminarium dla młodych badaczy wieku XVIII

SIEDS séminaire international des jeunes dix-huitiémistes: Queen's University Belfast 16–20 août 2010

La Société Internationale d'Étude du dix-huitième siècle (SIEDS) sollicite des contributions de chercheurs se rattachant à tous les domaines de la recherche dix-huitiémiste dans le cadre d'un séminaire interdisciplinaire qui aura lieu en 2010. Ce séminaire sera organisé par le Centre for Eighteenth-Century Studies (CECS) de Queen's University à Belfast avec le soutien des Research and Regional Services de notre université. Le CECS est un centre interdisciplinaire qui a pour vocation de promouvoir les recherches et les débats scientifiques dans le domaine des lettres et des sciences sociales (voir www.qub.ac.uk/schools/CentreforEighteenth-CenturyStudies/).

Cette rencontre est placée sous la direction scientifique du Professeur Simon Davies et d'autres membres du CECS.

Le thème proposé est Les Intermédiaires culturels

Cette thématique doit être envisagée selon une perspective large. Elle pourra concerner des recherches sur les voyageurs, aventuriers, diplomates, récits d'esclaves, rapports d'administrateurs coloniaux ainsi que sur les livres, traductions/adaptations, journaux, périodiques, rapports des savants, correspondances etc. Point n'est besoin de souligner que d'autres sujets pertinents ne sont pas exclus.

Hébergement et voyage

Les frais d'hébergement sont assumés en totalité par le CECS. Les participants sont invités à chercher des fonds pour les frais de voyage

eux-mêmes. La **SIEDS** pourrait proposer une contribution modeste aux frais de voyage de ceux qui seraient dans l'impossibilité d'être remboursés ailleurs.

Soumettre une proposition

Ce séminaire sera restreint à **12–15** participants. Les propositions (environ 2 pages à interligne simple) doivent procéder d'un projet de recherche original (une thèse de doctorat ou l'équivalent) qui concerne les enjeux de la problématique en cause. Comme il s'agit d'un séminaire et non pas d'un colloque, chaque participant disposera d'environ une heure pour présenter sa communication et répondre aux questions qui feront ensuite l'objet d'une discussion en commun.

Les propositions de chercheurs qui sont au début de leur carrière universitaire (doctorat ou équivalent soutenu depuis moins de six ans) seront considérées en priorité sur les autres. Les deux langues officielles du séminaire sont l'anglais et le français.

Chaque proposition doit comporter les pièces suivantes:

- un bref *curriculum vitae* où figure la date d'obtention du doctorat,
- une liste des principales publications et des communications prononcées,
- une courte description de l'intervention (environ 2 pages à interligne simple),
- une lettre de recommandation de la part d'un universitaire/chercheur confirmé (envoyée par mail séparément),
- appartenance à quelle (s) société (s) nationale (s).

La date limite pour l'envoi du dossier est le 30 septembre 2009. Prière de communiquer le tout par mail à S.Davies@qub.ac.uk. Les dossiers de candidature seront soumis à un sous-comité de la **SIEDS**. Il est prévu que les candidats seront prévenus de sa décision avant le 11 décembre 2009.

Publication des actes

En principe, les actes de ce séminaire sont destinés à paraître chez Honoré Champion (Paris), dans la collection „Lumières internationales”, sous réserve d'une acceptation par le comité de lecture.

ISECS International Seminar for junior scholars: Queen's University Belfast 16–20 August 2010

The International Society for Eighteenth-Century Studies (ISECS) invites applications from scholars in all fields of eighteenth-century studies to an interdisciplinary seminar in 2010. It will be hosted by Queen's University's Centre for Eighteenth-Century Studies (CECS) with the support of the University's Research and Regional Services Office. CECS is an interdisciplinary Centre dedicated to fostering research and academic exchange across the Arts and Social Sciences (see www.qub.ac.uk/schools/CentreforEighteenth-CenturyStudies/).

The event will be organised by Professor Simon Davies and other members of CECS.

The theme proposed is **Cultural intermediaries**

The theme will be interpreted as widely as possible but could include scholarly investigations of travellers, adventurers, diplomats, slave narratives, reports of colonial administrators as well as books, translations/adaptations, newspapers, periodicals, scientific reports, correspondences. Needless to say, other topics which can be shown to be relevant will be very welcome.

Accommodation, subsistence, travel

Accommodation and meals will be provided by CECS. Participants will be requested to pay for their own travel arrangements although some limited funds will be available from ISECS for those unable to obtain any financial support.

Submission of Proposals

The seminar will be limited to **12–15 participants**. The proposals (approx. 2 pages, single-spaced) should be based on an original research project (eg. a doctoral thesis or equivalent) that deals with one of the aspects mentioned above. Because this is a seminar rather than a conference, each participant will be given **one hour** to present a paper which will then form the basis of a group discussion.

Preference will be given to scholars at the beginning of their academic careers (doctorate or equivalent for less than six years). The official languages of the seminar are English and French.

Applications should include the following information:

- a brief *curriculum vitae* with the date of the doctorate or equivalent,
- a list of principal publications and scholarly presentations,
- a brief description of the proposed paper (approx. 2 pages, single-spaced),
- a letter of recommendation from a senior scholar (emailed separately),
- membership of which national society/ies.

The deadline for the receipt of applications is 30 September 2009. Applications should be emailed to the following address: S.Davies@qub.ac.uk. Applications will be examined by an **ISECS** sub-committee. It is hoped that applicants will be informed of its decision by 11 December 2009.

Proceedings

It is hoped that the proceedings will be published by Honoré Champion (Paris) in the „Lumières internationales“ series, subject to acceptance by an appropriate refereeing process.